

د چرسو، افیونو او نورو نشائی خیزونو حکم

ترتیب
ابو محمد المصنف
حفظه الله تعالى

جمع و ترتیب
ابو خالد لائق احمد غزنوی

مکتبہ عربیہ اسلامیہ
منگل مارکیٹ بیرون گنج پشینور

Ketabton.com

فهرست

صفحه	مضمون
۷	سریزه
۱۴	دَ چرسو او دَ افیونو او دَ نورو نشائی خیزونو حکم
۱۹	دَ قرآن کریم نه دلائل
۲۷	دَ سنت نه دلائل
۳۲	د صحابه کرامو او تابعینو آثار
۳۴	اعتباری (عقلی) دلیل
۳۶	د علماء کرامو اقوال
۵۱	دَ افیونو تجارت
	دَ افیونو او نورو نشه راوستونکو خیزونو استعمال
۵۱	او کارو بار او تجارت کول حرام دی
۵۱	اول دلیل د قرآن نه
۵۲	دویم دلیل
۵۲	دریم دلیل
۵۳	خلورم دلیل
۵۴	پنځم دلیل
۶۱	په دوائی کښ افیون استعمالول
۶۱	افیون او نور نشائی مواد په دوائی کښ استعمالول

سريزه

ان الحمد لله نحمد ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور انفسنا
ومن سيئات اعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي
له واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمدا عبده
ورسوله.

اما بعد :

اسلام يو کامل او جامع دين دى چه په دې کښه هېڅ کمه
نشته ، ترقيامته پورې چه څه مسئله او حادثه راپېښيږي
نو دغه جواب په دې دين کښه موجود دى -

د اسلام دکاملت او جامعيت شهادت خپله قرآن کریم
کښه بيان شويدى الله رب العالمين فرمائى :

﴿اليوم اكملت لكم دينكم﴾

(نن ورځ ما تاسو دپاره ستاسو دين پوره کړو) -

اوس په دې دين کښه هېڅ قسم زيادت ته ضرورت
نشته -

بل ځاى الله رب العزت د قرآن کریم په باره کښه فرمائى :

﴿تبيانا لكل شئ﴾

د دوائى په طور د حرامو استعمالولو په باره کښه د	
د علماء کرامو اقوال.....	۶۳
د چرسو، آفيونو او نورو نشائى خيزونو ضرورته.....	۸۶
سگريټ، چيلم او نسوارو حکم.....	۹۲
د سگريټ، چيلم او نسوارو شرعى حکم.....	۱۰۱
سگريټ، نسوار او چيلم اخستل خرڅول حرام دى.....	۱۰۶
په دې حقله د علماء نظر.....	۱۰۸
د جواز د قائلينو دلائل.....	۱۱۱
د جواز ورکونکو خلقو د بعضه شبهاتو جوابونه.....	۱۲۲
د آفيونو او نورو نشه راوستونکو خيزونو په روپو	
کښه د زکوة ورکولو حکم.....	۱۲۹
آيا په حرام مال حج کيږي؟.....	۱۳۳

ترجمه: دا کتاب دهرشي بيانونکي دے۔

نو ددے يو آيت نه معلومه شوه چه رسول الله ﷺ دوفات کيدو نه روسته په دين کښه هيڅ قسم زيادت او نقصان نشي راتلے۔

اوددے دويم آيت نه معلومه شوه چه داسه مسئله نشته چه الله رب العالمين دوحی په ذريعه نه وی بيان کړے، برابر خبره ده که هغه وحی جلی (د قرآن په صورت کښه) وی يا وحی خفی (د حديث په صورت کښه) وی ولے چه دا شرح او تفسير دے د قرآن کریم دپاره۔

او دا مسئله کله په قرآن حديث کښه صراحة ذکر وی، اوکله ديوے قاعدے لاندے راځي۔

د قرآن کریم اکثر مسائل کلی اود قاعدے په شکل وی اوپه دے کښه فائده دا وی چه انسان ته چه په يوه مسئله د قاعدے او کلي په شکل کښه ذکر شي نوزر او په اسانتيا سره ورباندے پوهيږي او دے کښه اختصار هم وی، رسول الله ﷺ ته الله رب العزت جوامع الکلم ورکړی وو، چه يوه خبره به ئے اوکړه نو ډير مسائل به دهغه لاندے راتلل۔

ددے ډير مثالونه دی، ليکن دلته يوڅو د فائده پوره کولو دپاره ذکر کولے شي:

۱ - مثال: حديث کښه راځي:

ان رسول الله ﷺ نهی عن كل ذي ناب من السباع.

(رسول الله ﷺ د هر داپرو والا حيوان خوړلو نه منع فرمائيلے)۔

نو په دے کښه سپه، شرمخ، زمرے، پړانگ، گيدر، اونور ټول درنده گان داخل شو۔

۲ - مثال: رسول الله ﷺ فرماييلي دی:

كل بدعة ضلالة

يعنه: هر بدعت گمراهی ده۔

بل خائے ارشاد دے:

من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد۔

يعنه: چاچه يوداسه عمل اوکړو چه زمونږ دطريقه نه خلاف وو نو هغه مردود دے۔

نو په دے يو حديث باندے په سوونو بدعات رد شول، که هغه په عباداتو مونځ، زکات، روژه، حج کښه وی، اوکه په غم، خوشحالي کښه وی۔

اوس دے يو جاهل دا نه وائي چه داخبره په قرآن او حديث کښه نشته چه زمرے يا پړانگ وغيره مردار دی۔

دغه شان يو بدعت کوی اودا وائي چه دے نه خو رسول الله ﷺ منع نه ده فرمائيلے، نو ددے جواب دادے چه هر بدعت باندے رسول الله ﷺ رد کړيدے او هغه ئے گمراهی،

ضلالت او مردود گرځولې دے۔
نو اوس چه څه شے دبدعت په تعريف کښه راغې هغه به داسه مردود او ضلالت وي لکه رسول الله ﷺ چه ددې بعينه نوم اخسته وي۔

۳ - مثال : کوم چه زمونږ زير بحث موضوع ده، هغه داچه چرس افیون، بهنگ، سگريټ وغيره نشائی خيزونه حرام دي۔

او دليل ددې دا قول د پيغمبر اسلام ﷺ دے :
کل مسکر خمر (رواه مسلم)

يعنې : هر نشه راوستونکې شے شراب دي۔
بل ځائې ارشاد دے :

کل مسکر حرام، وما اسکر منه الفرق فملاً الکف منه حرام۔
(ابوداود (۱۶۳/۲) ترمذی (۹/۲))

(چه ديو خيز شپږ کلو استعمالولو سره نشه راځي، نو دهغه نه ديو ورغوي په اندازه استعمالول هم حرام دي)۔
نو په دې کښه چرس، بهنگ، چيلم، سگريټ، افیون ټول نشه آور خيزونه داخل شو۔

بعضه خلق وائي چه : چيلم، سگريټ نشه نه لري، نو دا خبره سراسر دروغ دي ځکه که يو کس چه په دې عادت نه وي او چيلم نه مسلسل يو څو کرته راکاږي نو په ده

باندې سرگرځي، په نظر کښه ئې تغير راځي، قي ورځي، خبرو کښه ئې تغير راځي، او همدې ته نشه وائي، نشه کيدو کښه دا ضروري نه ده چه انسان دې په کښه دا آواز اولگوي چه زه نشه يم۔

نو کله چه يوه مسئله په قرآن او حديث کښه د يوه قاعدې په شکل بيان شوي وي، يا قرآن او حديث کښه په يوه مسئله باندې د قاعدې کلي په شکل رد شوي وي نو بعضه خلق هغه جائز گنري، دين کښه بدعات يانور ناجائز کارونه کوي، او که څوک په دې رد او کړي چه دا خو خلاف سنت کار کوي، نو دې فوراً وائي چه قرآن او حديث کښه خو دا نشته چه دا فلانې بدعت مه کوي يا دا فلانې کار حرام دې، دارنگ قرآن او حديث ددې کار نه منع نه ده کړې۔

او دا جاهل مرکب دې ته نه گوري چه شريعت خو په هر بدعت باندې رد کړې، نو هر چا چه څه قسم بدعت او کړو دابه د رسول الله ﷺ په ژبه رد وي۔

ددې مسائلو د جملې نه يوه مسئله نن صبا د افیونو، چرسو، سگريټو او نورو نشه آورو خيزونو ده، چه خلق د دنيا او روپو پيسو حرص اولالچ راخستي دي، او امتحاناً نن صبا په دې گندونو کښه روپي پيسه هم ډيرې دي۔

شيخ ابو محمد امين الله حفظه الله ددے مثال د بنی اسرائیلو دهغه واقعے سره ورکوی چه په کومه ورځ الله رب العزت دوی د کبانو د بنکار نه منع کړی وو نو په هغه ورځ به ئے د اوبو په سر دوی ته کبان ډیر کړل، اودا به په دوی باندے امتحان وو۔

په دے اوسنو خلقو باندے هم دالله رب العزت دطرنه امتحان دے چه دوی ته په هغه څه کنبے روپی پيسے ډیرے ملاوړې کوم چه حرام وی، لکه افیون، چرس، پوږ، وغیره گندونه شول۔

په دے موضوع باندے شيخنا فقيه العصر ابو محمد امين الله البشاورى حفظه الله يوه فتوى ليكله چه دهغه نوم دے : [البرهان فى حرمة الافيون والحشيشة والشمة والقات والدخان]۔

ما دهغه رسالے نه په دے رسالہ کنبے خلاصه راخستے ده۔ دغه شان په دے موضوع باندے ابو سفیان عمر شریف حفظه الله هم يوه فتوى د اشتہار په شکل کنبے ليکله ده چه دهغه نه مے هم استفاده کړے ده۔

دغه شان د نورو علماؤ او اطباؤ د اقوالونه استفاده کړے شوم ده - اوپه دے رسالہ کنبے مونږ اول دا ثابته کړے چه چرس، بهنگ، افیون نشه راوستونکي خيزونه دي

او ددے نه پس د قرآن او حديث نه دا ثابته کړے شويده چه د هر قسمه مسکراتو (نشہ آور خيزونو) استعمال منع دے، ددے کرل، اخستل، خرڅول، په دوايانو کنبے استعمالول هرڅه حرام دی۔ او د علماؤ او اطباؤ د اقوالو نه هم ثابته شويده دا خيزونه د ضرري کيدو په وجه حرام دی، او بيا ددے تفصيلي ضررونه بنودلے شوي دي۔

ليهلك من هلك عن بينة، ويحي من حي عن بينة.

الله رب العالمين دے ماته اودغه شان ټولو لوستونکو اوريدونکو ته ددے نه فائده اورسوي۔ اودا رسالہ دے الله تعالى زما دطرفه صدقه جاريه اوگرځوي۔

★ په آخر کنبے زه د خپل گران استاذ ابو سلمان حضرت محمد حفظه الله شكريه اداء کوم چه دا رسالہ ئے په ډیر اخلاص سره په کمپيوټر اوليکله، اوما سره ئے ددے په ليکلو کنبے ډیره مرسته اوکړه۔

وصلی الله علی خير خلقه محمد وعلی آله وصحبه اجمعين

وسبحانک اللهم وبحمدک

اشهد ان لا اله الا انت استغفرک واتوب اليک

وکتبه: ابو خالد لائق احمد الغزنوی

شعبه افتاء: جامعه تعليم القرآن والسنة

مسجد حمزة بیرون گنج گيت پېښور ښار پاکستان

بسم الله الرحمن الرحيم

د چرسو، آفيونو او نورو نشائی خيزونو حکم

چرس، افیون او نور نشائی خیزونه د نښه راوستو په وجه حکماً شراب گنرل کیږي، صرف په حد کښه ئه بعضه علماؤ فرق کړيدي، باقی په نورو احکامو کښه ئه هیڅ فرق نشته.

اوس دا خبره چه افیون او چرس په منشیاتو کښه داخل دی که نه! آیا نښه راوولی او که نه!

نو د افیون او چرسو د خصوصیت نه، او ددې په خوړونکي باندې چه کومو اثرات ظاهرېږي هغه نه دا خبره واضحه ده، چه دا مسکر او نښه راوستونکی خیزونه دی. افیونو د مسکر او نشائی کیدلو نه به شاید هیڅ یو عقلاً والا مسلمان هم انکار اونکړي، لیکن بیا هم د فائدې کولو دپاره یو څو عبارتونه د علماؤ وگورئ چه په دې حق هغوی څه فرمائیلی دی:

۱- مفتی کفایت الله صاحب فرمائی:

افیون، چرس، بهنگ ددې ټولو خیزونو استعمال حرام دې ځکه په دې سره انسان نښه کیږي، اوداپه دې حدیث در رسول الله ﷺ کښه داخل دی چه:

نهی رسول الله ﷺ عن کل مسکر ومفتر

یعنی: رسول الله ﷺ دهر نښه راوستونکی او خومارتیا پیدا کونکی خیز نه منع فرمائیلې ده. بیا فرمائی:

چرس، افیون، بهنگ داخیزونه حرام دی ځکه نښه راوولی، یادنښه آثار او نتایج پیدا کوی. (کفایة المفتی ۹/۱۱۴، ۱۳۲).

۲- مفتی رشید احمد صاحب هم په احسن الفتاوی کښه افیونو ته مسکر او نښه پیدا کونکی وئیلی دی (۸/۴۸۴).

۳- علامه شامی هم د افیونو د نښه پیدا کولو تصریح کوی فرمائی: ویحرم اکل البنج والحشیش والافیون لانه مفسد للعقل ویصد عن ذکر الله وعن الصلاة.

(بنگ، چرس او افیون خوړل حرام دی ځکه دا عقل او دماغ خرابوی اود الله تعالی د ذکر او مانځه نه بندول کوی). (شامی: ۵/۲۹۵).

۴- فتاوی مجمع البرکات کښه دی:

ولا يجوز اكل البنج والحشيش والافیون وذلك كله حرام، لانه

مفسد للعقل الخ كذا في الجوهره.

(بنگ، چرس، افیون خوړل جائز نه دی، بلکه داتول خیزونه حرام دی، ځکه عقل خرابوی).

۵ - علامه عینی ددې حدیث شریف (الخمر ما خامر العقل) په شرح کښه لیکي:

الحديث شامل للحشيشة ولبن الخشخاش

(عمدة القاری شرح البخاری (۲۱۱/۹) و (۱۸۲/۱۱)).

(دا حدیث افیونو او چرسو ته هم شامل دی).

۶ - مولانا منظور نعمانی لیکي:

ددې حدیث نه دیوې قاعدې په شکل دا معلومه شوه چې د خه شی د خوراک یا خبناک په وجه چې نشه پیدا کیږي او د مونځ غونته عمل نه انسان غافله کوي، دا په اسلامي شریعت کښه منع دی، د بنگو او نورو بوتو هم دا حکم دی. (معارف الحديث ۲۴۶/۶).

۷ - علامه شمس الحق عظیم آبادي فرمائي:

اما الافیون فمفرط فی الاسکار.

یعنې هرچې افیون دی نو دا خو ډیره زیاته نشه راوړي.

(عون المعبود ۳/۳۷۷)

۸ - دغه شان په موارد الظمان لدروس الزمان (۵۰۷/۳)، او

۹ - په سبل السلام کښه هم دی.

۱۰ - فقه السنه (۳۴۸/۲) کښه دی:

د چرسو او نورو منشیاتو نه زیات مضر اوشه پیدا کونکې خیز افیون دی، اودائې هم فرمائیلي دي: ان مايزيل العقل من غير الاشربة مثل البنج والحشيش والافيون فانه حرام لانه مسكر.

(هرهغه شې چې عقل ختموي د شرابو نه سیوا لکه بهنگ، چرس او افیون نو دا حرام دی ځکه چې دانشه آور دی). (فقه السنة: ۳۴۴).

۱۱ - فقه اسلامي کښه دی:

او هرهغه شې حرام دی چې عقل زائله کوي لکه بنگ، چرس او افیون شو. (الفقه الاسلامي وادلته: ۱۶۶/۶).

۱۲ - علامه ابن حجر په الزواجر (۲۱۲/۱) کښه لیکي:

چرس، افیون، او بهنگ حرام دی، اوداتول نشه پیدا کوي.

۱۳ - شيخ الاسلام ابن تيمية لیکي:

چرس د شرابو نه زیات خبیث دی، ځکه داعقل او مزاج دواړه خرابوي (السياسة الشرعية).

۱۴ - امام ذهبي هم لکه د شيخ الاسلام ليکلي چې

چرس د شرابو نه زیات خبیث دی ځکه دا عقل او مزاج

دواړه خرابوي او شراب او چرس دواړه انسان د الله د ذکر

اومانحہ نہ منع کوي۔ (الكبائر للامام الذهبي ص (۸۶)۔

۱۵ - علامہ ابن القيم فرمائي:

دشرايو په حکم کښه هر نشه آور څيز داخل دے
اوديکښه چرس هم داخل دي - (زاد المعاد)۔

۱۶ - ددار العلوم حقانيه مفتي اونگران درجه التخصص
مولانا مفتي غلام قادر صاحب ليکي:

افيون بذات خود مسکر څيز دے۔

(د افیونو تجارت د شریعت په رنډا کښه: ص ۱۸، ۳۲)۔

۱۷ - مولانا عمر شريف صاحب هم د پوستر په شکل
يوه فتوي ليکله اوپه هغه کښه د ډيرو علماؤ اقوال
راجمع کړي چه چرس، بهنگ او افیون نشه آور څيزونه
دي۔

۱۸ - علامه ابن حجر عسقلاني فرمائي:

ان من قال: ان الحشيشة لا تسکر وانما هي مخدرة: مکابر الخ
(فقه السنه: ۳۴۷/۲)۔

هرکله چه دامعلومه شوه چه چرس او افیون نشه
راوستونکو څيزونه دي نواوس په شریعت مطهره کښه
دمسکراتو اونشه آور څيزونو حکم اوگوري:

د قرآن کریم نه دلائل

۱ - دليل: قال الله تعالى:

﴿وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخمرِ وَالْمَيْسِرِ.....﴾ الآية۔

علامه آلوسی ددے آیت په تفسیر کښه فرمائي:
ان ما اسکر حرام کالخمیر۔

کوم شے چه نشه راوړي هغه دشرايو په شان حرام دے۔
بيا فرمائي:

وعندی الحق الذی لا ینبغی العدول عنه ان الشراب
المتخذ بما عدی العنب کیف کان وبای اسم کان بحیث
یسکر من لم یتعوده حرام قلیله ککثیره، ویحد شاربہ ویقع
طلاقه ونجاسته غلیظة الخ. (روح المعانی: ۱۱۲/۲، ۱۱۳)۔

(زما په نیز باندے هغه حق چه دهغه نه اوړیدل پکار نه
دي دادے چه دانگورو نه سیوا چه دکومو څيزونو نه
شراب تیار شي، که هغه په هر نوم وي هرڅنگه چه وي
خو چه څوکه پرے عادت نه وي هغه نشه کوي، ددے لږ هم
د ډيرو په شان حرام دي، اوددے څښونکي ته به حد ورکولے
شي او طلاق ئے واقع کيږي او نجاست ئے غلیظ دے)

علامه غلام الله خان پنجابي فرمائي:

خمر او شراب نه هر هغه خيز مراد دے چه نشه راوړي
او عقل كښي فتور او سستيا پيدا كوي، برابره خبره ده كه
د هر څه نه تيار شوم وي، او برابره خبره كه ددې هر نوم
كيڅودلې شوم وي۔ (جواهر القرآن: ۱/۱۵)۔

۴ - دليل: قال الله تبارك وتعالى:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن الْخَمْرَ وَالْمَيْسِرَ.....﴾ الآية، مائده: ۹۰۔

امام رازي ددې آيت په تفسير كښي داسې ليكي:

واعلم ان من انظر وترك الاعتساف ان هذه الآية نص صريح في
ان كل مسكر حرام ثم بين وجهه۔

(خوك چه دے آيت ته دانصاف په نظر سره اوگوري او ضد
او تعصب پريدي نو هغه به پوهه شي چه دا آيت صريح نص
دے په دے چه هر نشه پيدا كونكې شے حرام دے)۔

(تفسير كبير: ۸۲۰/۱۲)

علامه ابن القيم فرمائي:

ان الخمر يدخل فيها كل مسكر مائعاً كان او جامداً، عصيراً او
مطبوحاً (زاد المعاد)

(د شرابو په حكم كښي هر نشه آور خيز داخل دے، برابره
خبره ده كه هغه نرم وي كه كلك، خام وي كه پوخ شوم)۔

۳ - دليل: قال الله تعالى:

﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ﴾

(خپل مينځ كښي ديو بل مالونه په باطلو طريقو سره مه خوري!)
د باطل خوړلو دوه صورته دي:

(۱) - يو داچه د ظلم، غلا، خيانت او غصب په طريقه
د چانه مال واخلي او وي خوري۔

(۲) دويم داچه: د چانه مال په داسې طريقه واخلي چه په
هغه طريقه مال حاصلول په شريعت كښي منع وي، لكه
چانه مال په قمار (جواري) اخستل، د سودپه ډول، د شرابو
خرخولو په ذريعه يا ددې نه علاوه دنور نشه آور خيزونو
په ذريعه باندې۔

۴ - دليل: قال الله تعالى:

﴿الَّذِي يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي
التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ
الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ أَصْرَهُمْ وَالْإِغْلَالَاتِ الَّتِي
كَانَتْ عَلَيْهِمْ﴾ الآية۔

(هغه كسان چه درسول اُمي تابعداري كوي چه دوي ئے
دځان سره په تورات او انجيل كښي ليكلې بيامومي، د
نيكۍ حكم ورته كوي او دبدۍ نه ئے منع كوي او پاكيزه
خيزونه ورله حلالوي او خبيث خيزونو پرې حراموي او
ددوي نه بوجونه او هغه طوقونه لرې كوي چه په دوي

باندې مخکېنې پراته وو۔

دې آيت نه معلومه شوه چه داد رسول الله ﷺ صفت دې چه هر قسم خبيث کار ئې حرام کړيدې۔ او خبيث هر هغه څه ته وائی چه روغ عقل او پاک فطرت خرابه وي، او په دې کښې هيڅ شک نشته چه داخيزونو دهر ذی عقل په نيز خبيث دي، تردې چه څوک ددې نشه آور خيزونو کار کوي اوددې عادت وي هغوی ته هم دابد او خراب خيز ښکاري، ليکن هغوی دخپل عادت نه مجبوره وي۔ نو مذکوره آيت دليل دې په حرمت ددې خيزونو باندې۔

۵ - دليل : قال الله تعالى :

﴿يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحَلَّ لَهُمْ قُلْ أَحَلَّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ.....﴾ الآية

(تپوس کوي دوی ستانه چه څه شې دوی دپاره حلال کړې شويدي، ورته اووايه ! پاکيزه خيزونه ورله حلال شويدي)۔ ددې آيت کریمه دمفهوم نه معلومېږي چه دطيب خيز نه علاوه دخبيث خيز استعمال جائز نه دې، ځکه انسان دپاره صرف طيب (پاکيزه) خيز حلال کړې شويدي، اودا ښکاره خبره ده چه دا نشه آور خيزونه (چرس ، افیون، سگريټ، نسوار، وغيره) په يوه وجه او طريقه هم طيب (پاکيزه خيزونه) نه دي۔

۶ - دليل : قال الله تعالى :

﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا كَتَبْنَا لَهُمْ أَنْ يَكْتَسِبُوا فَقَدْ أَهْلَكُوا أَنْفُسَهُمْ﴾

(هغه خلق چه مومنانو سړو اومومنانو ښځوته په غير ددې چه دوی څه بد کار کړيدې ضرر رسوي نو يقيناً چه دوی دبهتان اود ښکاره گناه بوج پورته کړو)۔

ددې آيت کریمه دعموم نه دامسئله معلومېږي چه هر هغه کار چه مومنانو ته ضرر رسوي، حرام دې، او په دې کښې بعضې شيان لکه سگريټ ، شمعې انسانانو اوملائکو دواړوته ضرر ورکوي، اوزما محترمه روره ! که چرې ته په يوگاډي کښې سور شې اوتاباندې دسفر تکليف او سردردې هم وي، اودگنده سگريټ بوټې پتا اولگي نو يقيناً ته به هغوی ته ښيرې اوکړې، اوته به صرف ددې وجه نه هم دحرمت فتوی ورکړې، اگرکه تاته نور اضرار بالکل نه وي معلوم۔

اوحال دادې چه صحيح حديث کښې راغلي دي چه رسول الله ﷺ فرمائيلى دي :

من اذی مسلماً فقد اذانی ومن اذانی فقد اذی الله یوشک ان یاخذہ رواه الطبرانی فی الاوسط، ورواه الطبریزی فی

المشكاة نحوه عن الترمذی .

(چاچه يو مسلمان ته ضرر ورکړو نو يقيناً چه ده ماته ضرر راکړو او چاچه ماته ضرر راکړو نو يقيناً چه ده الله ته ضرر ورکړو نزدې ده چه الله تعالی دې راوښی).
نو سگریټ اونسوار کونکې الله تعالی اود هغه رسول اومومنانو او ملائکو ته ضرر ورکوی، ځکه حدیث کښې راځي کوم شې چه انسانان تنگوي هغه ملائک هم تنگوي.

۷ - دليل : قال الله تعالی :

﴿ياايها الرسل كلوا من الطيبات واعملوا صالحاً اني بما تعملون علیم﴾ -

(اے رسولانو! پاک مزیدار څیزونه خورئ اونیک عملونه کوی زه ستاسو په علمونو خبرداریم).

اوحدیث شریف کښې راغلی :

وان الله امر المؤمنين بما امر به المرسلين (رواه مسلم).

(الله مؤمنانو ته دهغه څیزونو حکم کړې کوم ئې چه پیغمبرانو ته کړیدې). (چه پاک او مزیدار څیزونه خورئ).

نودې آیت کریمه کښې الله رب العزت مونږ ته دپاکو څیزونو خوړلو اونیک عمل کولو حکم فرمایلې دې، اود

مذکوره څیزونه په طيبات (پاکيزه) څیزونو کښې داخل نه دي، بلکه دا اخبث الخبائث دي!

۸ - دليل : قال الله تعالی :

﴿ولا تسرفوا ان الله لا يحب المرففين﴾

(او اسراف مکوی ې شکه الله اسراف کونکی نه خوښوي).

اسراف دپته وئیلې شی :

ان تنفق المال في غير مرضاه الله سواء كان قليلاً او كثيراً
(په هغه ځائې کښې مال خرچ کول چه هغه دالله درضا کولو سبب نه وي، برابره خبره که مال کم وي او که زیات).

او الله رب العزت به مونږ سره په ذراتو هم حساب کوي، نو سوچ کول پکاردی چه په دې مسکراتو باندې څومره خرچې کیږي، ددې په کرلو، جوړولو، ددې په انتقال، ددې په اخستلو باندې څومره مصارف راځي، آیا دابه په تېږ کښې نه راځي! آیا دابه په اضعاء المال (مال ضائع کولو) کښې نه راځي دکوم نه چه رسول الله ﷺ منع فرمایلې ده، لکه چه صحیح بخاری وغیره نورو کتابونو کښې ذکر ده چه : انه ﷺ نهی عن اضعاء المال.

(رسول الله ﷺ دمال ضائع کولو نه منع فرمایلې ده).

۹ - دليل : قال الله تعالی :

د سنت نه دلیل

د رسول الله ﷺ احادیث په دې باره کښې ډیر زیات دي،
چې دلته یوڅو حدیثونه دنمونې په طور پیش کولې شي:
۱- حدیث:

عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر خمر
وكل مسكر حرام
(مسلم ۱۶۷/۲) كما في المشكاة (۳۱۷/۲).

ترجمه: ابن عمر نه روایت دې، رسول الله ﷺ او فرمائیل:
هرنشه راوستونکې شې شراب دي، او هرنشه راوستونکې
شې حرام دې.

۲- عن جابر قال: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر حرام
(مسلم: ۲۶۷/۲)، نسائي (۲۳۳/۲)

(جابر نه روایت دې، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلې دې:
هرنشه راوستونکې شې حرام دې).

۳- عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ:

كل مسكر حرام، و كل مسكر خمر

(النسائي (۳۲۵/۲)، ابن ابی شيبه (۴۷۰/۵).

﴿ولا تقتلوا انفسكم ان الله كان بكم رحيمًا﴾
(او ځانونه مه وژنئ، ېې شکه چې الله پتاسو باندې ډیر
زیات رحم کونکې دې).

وقال الله تعالى: ﴿ولا تلقوا بايديكم الى التهلكة﴾
(او خپل ځانونه دخپله لاسه دهلاکت کنډې ته مه غوزوئ!)
او دا هر عاقل انسان ته معلومه ده چې ددې خیزونو په
استعمال سره بدن ته ښکاره ضرر او تاوان رسیږي، او
انسان ددې استعمال په وجه دخپل ځان قاتل جوړیږي
اودا حرام کار دې.

دا ټول آیتونه په اشاره النص سره دلیل دې په تحریم ددې
خیزونو باندې، او اشاره النص هم حجت دې، لکه دا خبره
په اصولو کښې ذکر ده، او عاقل ته اشاره هم کافی ده.

فرمائيلى: هر نشه پيدا کونکې شے حرام ده.

۸ - عن ام سلمة قالت: نهى رسول الله ﷺ عن كل مسكر ومفتّر (ابو داود (۱۶۳/۲) ابن ابى شيبة (۴۷۰/۵) البيهقي (۲۶۹/۸) احمد (۳۰۹/۶))

وفي اسناد شهر بن حوشب وهو متكلم

(ام سلمه نه روايت ده رسول الله ﷺ دهر نشه پيدا کونکې او سستې پيدا کونکې شې نه منع فرمائيلى ده).

۹ - عن عائشة قالت: سمعت رسول الله ﷺ يقول: كل مسكر حرام، وما اسكر منه الفرق فملاً الكف منه حرام.

(ابو داود (۱۶۳/۲) الترمذی (۹/۲)).

(ام المؤمنين عائشه فرمائي: ما رسول الله ﷺ نه واوريدل چه فرمايل ئه: هر نشه آور شے حرام ده، او کوم شے چه دشپرو کيلو په اندازه استعمالولو سره نشه پيدا کوي نو دهغه نه ديو ورغوي په اندازه استعمال هم حرام ده).

۱۰ - عن ابن عباس قال: قال رسول الله ﷺ: كل مخمر خمر و كل مسكر حرام.

(ابو داود (۱۶۲/۲))

ابن عباس نه روايت ده، رسول الله ﷺ فرمائي: هر خمارونکې (عقل پتونکې) شے شراب دي، او هر نشه پيدا

(ابن عمر نه روايت ده، رسول الله ﷺ فرمائي: هر نشه راوستونکې خيز حرام ده او هر نشه راوستونکې شے شراب دي).

۴ - عن ابن عمر قال: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر خمر، و كل خمر حرام (مسلم: ۱۶۸/۲)

(ابن عمر نه روايت ده، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائيلى:

هر نشه راوستونکې شے شراب دي، او هر شراب حرام دي.

۵ - عن ابى هريره قال: قال رسول الله ﷺ:

كل مسكر حرام

(النسائي: ۳۲۵/۲) ابن ابى شيبة (۴۷۰/۵)

(ابو هريره نه روايت ده، رسول الله ﷺ فرمائي:

هر نشه راوستونکې شے حرام ده).

۶ - عن عائشة قالت: قال رسول الله ﷺ: كل مسكر حرام

(مسلم (۱۶۷/۲) النسائي (۳۲۵/۲) ابن ابى شيبة (۴۶۹/۵))

(عائشه نه روايت ده، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائيلى:

هر نشه آور شے حرام ده).

۷ - عن ابى موسى الاشعري قال: قال رسول الله ﷺ:

كل مسكر حرام

(مسلم (۱۶۷/۲) النسائي (۳۲۵/۲) الطحاوي (۳۵۹/۲))

(ابو موسى اشعري نه روايت ده، رسول الله ﷺ

کونکې شے حرام ده.

۱۱ - عن ابن عباس قال : قال رسول الله ﷺ :

کل مسکر حرام - (ابو داود: ۱۶۴/۲)

(ابن عباس نه روایت ده چه رسول الله ﷺ ارشاد اوفرمائیلو : هر نشه آور شے حرام ده).

۱۲ - عن عمرو بن شعيب عن ابيه عن جده قال : قال رسول الله ﷺ : کل مسکر حرام.

(ابن ابی شیبه: ۴۷۰/۵)

(رسول الله ﷺ فرمائی : هر نشه آور شے حرام ده).

۱۳ - عن عمر بن الخطاب قال : الخمر ما خامر العقل.

(البخاری : ۸۳۶/۲) النسائي (۳۶۴/۲) ابن ابی شیبه

(۴۷۱/۵) عبد الرزاق (۲۲۳/۹) البيهقي (۲۸۹/۸).

عمر بن الخطاب رضی الله عنه فرمائی :

شراب هر هغه شی ته وائی چه عقل پتوی (زائله کوی)

۱۴ - عن عمرو بن شعيب عن ابيه عن جده قال : ان رسول الله ﷺ قال : ما اسکر کثیره فقليله حرام.

(ابو داود: ۳۲۶/۲)

(عمرو بن شعيب دخپل نيکه نه در رسول الله ﷺ ارشاد

مبارک نقل کوی چه : دکوم شی ډیره حصه استعمال

نشه راوولی دهغه کمه حصه استعمالول هم حرام دی).

۱۵ - عن ابن عمر قال : قال رسول الله ﷺ : ما اسکر کثیره فقليله حرام.

(مسند اسحق بن راهويه، معجم طبرانی، و کذا عن ابن جبير)

(ابن عمر نه روایت ده رسول الله ﷺ اوفرمائیل : کوم شے چه ډیر نشه پیدا کوی، دهغه لږ هم حرام ده).

د صحابه کرامو^{رض} او تابعينو^{رض} آثار

۱ - عن عمر بن الخطاب قال : الخمر ما خامر العقل.

(البخاری : ۸۳۶) النسائی (۳۳۴/۲)

عمر بن الخطاب فرمائی :

(شراب هر هغه شی دی چه عقل پټوی)-

۲ - عن ابن عمر قال : كل مسكر خمر، وكل مسكر حرام.

(النسائی : ۳۲۵/۲) عبد الرزاق (۲۲۱/۹)

(ابن عمر فرمائی : هر نشه را وستونکې شی شراب دی او

نشه آور شی حرام دی)-

۳ - عن عائشة الصديقة قالت : كل مسكر حرام.

(ابن ابی شيبه (۴۷۰/۵) البيهقي (۲۹۳/۸).

عائشه صديقه فرمائی : هر نشائی شی حرام دی)-

۴ - عطاء قال : كل مسكر حرام (النسائی : ۳۲۵/۲).

(عطاء فرمائی : هر نشه را وستونکې شی حرام دی)-

۵ - عن ابن سيرين قال : كل مسكر حرام.

(النسائی : ۳۲۵/۲).

ابن سيرين فرمائی : نشه آور شی حرام دی-

۶ - عن عمر بن عبد العزيز قال : مسكر حرام.

(النسائی : ۳۲۵/۲)

عمر بن عبد العزيز فرمائی : هر نشائی شی حرام دی-

۷ - عن عطاء وطاوس ومجاهد قالوا : قليل ما اسكر كثيره

حرام - (ابن ابی شيبه ۴۷۱/۵).

عطاء، طاوس او مجاهد درې واړه فرمائی : دڅه شی چه

په زيات استعمال سره نشه راځي، نودهغې نه کمه اندازه

استعمالول هم حرام دی-

اعتباري (عقلي) دليل

په حرمت د افیونو، چرسو، اونور نشه آور څیزونو باندې نو ټول مسلمانان (بلکه کفار هم) په دې خبر متفق دي چې ددې مسکراتو اومخدراتو اگرکه څه ناڅه فائده هم شته لیکن ددې چې کوم تاوان دې دهغه په مقابلې کېږي فائده بالکل کمه ده، اودداسې شي په باره کې چې فائده نه کمه اوضرر نه زیات وي قرآني اصول دادی چې دهغه نه اجتناب اوکړې شي، اودغه لږې فائده لره په مقابلې ددغه عظیم ضرر کېږي هیڅ اعتبار نشته.

د شرابو او جوارې د نفع او نقصان په باره کېږي الله فرمائي:

﴿قُلْ فِيهِمَا اِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعَةٌ لِلنَّاسِ﴾

(په دې کېږي لویه گناه (ډیر ضرر) او لږې فائده دي خلقو دپاره). ددې په وجه دانسان بدن اوصحت ته، دانسانانو معاشرې ته، دهغوی مال ته سخت تاوان رسیږي.

او کوم شي چې دومره تاوانی وي نودټولو عقلاؤ په نیز دهغه نه ځان ساتل واجب وي، دې وجه نه کفار هم ددې قباح او بدې په خپلو کتابونو، مجلاتو، اخبارونو اونورو نشریاتو کېږي وخت په وخت ذکر کوي.

نوکه بالفرض ددې په تحریم باندې آیتونه او حدیثونه هم نه وي نو بیا به هم ددینه ځان ساتل ضروري وي، ځکه عام انسانان ددې په تاوان اوضررونو باندې عالم اوقائل دي. اودین اسلام خو راغلي ددې دپاره دې چې مصالح اوبینګرې عامې کړي، اوپه کوم څیز کېږي چې فساد اوتاوان وي په معاشره کېږي دهغه مخ نیوی اوکړي. او هغه شي مخ ته کړي چې دهغه فائده ډیره وي، او هغه شي روسته کړي چې دهغه فائده کمه اوتاوان نه ډیر وي. اوپه دې باندې دکلام الله نه دا آیت کریمه دلیل دې:

﴿قُلْ فِيهِمَا اِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنْفَعَةٌ لِلنَّاسِ﴾

(په دې شرابو اوجوارې کېږي ضررونه ډیر اوفائده کمې دي) که صرف دیوشی فائده ته نظر اوکړې شي، نوپه شرابو کېږي بیا څه نا څه فائده شته، دغه شان جوارې کېږي هم څه لږه فائده شته، لیکن کله چې ددې تاوان ډیر او فائده کمه ده، الله رب العزت دا حرام اوگرځول.

نوددې څیزونو (نسوار، سګرېټ، چرس، افیم وغیره) نه دشرنه ډک دي اوفائده هم نه لري ځان ساتل په طریقه اولی سره پکار دي، اوخپل ځان، اولاد او معاشره ددې قسم آفتونو نه لري ساتل ضروري دي.

کل مایورث الفتور والخدر فی الاطراف، وهذا الحديث ادل دليل على تحريم الحشيش وغيرها من المخدرات فانها ان لم تكن مسكرة كانت مفترمة مخدرة.

(فتاویٰ عزیزی ص ۲/۱۲۰، للشاه عبد العزيز الدهلوی)-
(افیون حرام دی یاخو په دے وجه چه دانېکاره ضرر بدن ته ورکوی لکه ددے تفصیل په علم طب کښه راغلی دے، اویا په دے وجه چه داپه بدن کښه سستیا او تخدیر پیدا کوی، او امام احمد په خپل مسند کښه او امام ابوداود (په خپل سنن) کښه د ام سلمه نه روایت کړیدے چه : رسول الله ﷺ دهر نشه آور اوسستیا پیدا کونکی خیزنه منع فرمائیله ده۔ قسطلانی په (المواهب) کښه فرمائی :
علماؤ وئیلی دی چه مفتر هر هغه شی ته وائی چه سستیا او خمار کیدل پیدا کوی په لاسونو اوخپو کښه، اودا حدیث په ټولو دلیلونو کښه غت دلیل دے په تحریم دبنگو وغیره نشائی خیزونو باندے، ولے چه که داخیزونه نشه پیدا هم نه کړی، نو سستیا اوخمار کیدل خو خامخاه پیدا کوی)-

۴ - شیخ عبد القادر الرافعی فرمائی :

کم رأيت في تبیین المحارم من باب الخمر والميسير ما

د علماء کرامو اقوال

۱ - درمختار کښه دی :

ويحرم اكل البنج والحشيش والافيون ، لانه مفسد للعقل ويصد عن ذكر الله وعن الصلاة الخ (شامی : ۳۲۵/۵)-
(دبنگو، چرسو او افیونو خوراک حرام دے، ځکه داعقل خرابوی او انسان دالله تعالی د ذکر او مانځه نه بندوی)-

۲ - مجمع البرکات کښه دی :

ولا يجوز اكل البنج والحشيش والافيون وذلك كله حرام، لانه يفسد العقل كذا في الجوهره۔
(مجموعه الفتاوی ۲/۲۸۸)-

(دبنگو، چرسو او افیونو خوراک جائز نه دے اوداتول خیزونه حرام دی، ولے چه داعقل خرابوی دغسے په جوهره کښه هم دی)-

۳ - علامه شاه عبد العزيز فرمائی دی :

والافيون محرم اما لانه سم يضر ضرراً بيناً في البدن كما هو مشروح في الطب واما لانه مفتر مخدر وروی احمد في مسنده وابوداود عن ام سلمة انه ﷺ نهى عن كل مسكر ومفتر، قال القسطلانی في المواهب : قال العلماء : المفتر

۵ - فتاوی دیوبند (۲۱۵/۱۲) کنبے دی :

د شرابو او بنگو یو شان حکم دے۔

حافظ ابن حجر فرمائی :

شراب په لغت کنبے دانگورو شیرم ته اوبه شریعت کنبے

هر نشه را وستونکی شی ته شراب وائی۔

(فتح الباری (۳۵/۱۰، ۴۶، ۳۸/۱۰)۔

۶ - فتاوی کاملیه ص (۲۷۰) کنبے دی :

ولا يجوز اكل الحشيشة والافيون وذلك كله حرام۔

(چرس او افیون خوړل جائز نه دی بلکه د ټول حرام دی)۔

۷ - الجوهرۃ النيرة (۲۷۰/۲) د العلامة ابو بکر بن الحداد الیمنی

کنبے هم دغه شان عبارت دے۔

۸ - شيخ الاسلام ابن تيمية فرمائی :

چرس حرام دی او خوک چه چرس او خبني هغه ته به هم

داسه حد ورکول شی لکه څنگه چه شرابی ته حد ورکول

شی، بلکه داد شرابو نه زیات خبیث دی ځکه دا عقل او

مزاج دواړه خرابوی اوسړی کنبے خنثی مشکل کیدل او

دیوث والے پیدا کوی، اودا په هغه څه کنبے لفظاً اومعنی

داخل دی کوم نشه آور خیزونه چه الله اود هغه رسول ﷺ

حرام کړیدی۔

نصه واما الافیون فهو حرام عند محمد قلیله و کثیره، وقال فی

السراج والوهاج : الافیون حرام ولا یقید حرمة بقول احد

وهو الظاهر لانه مضر بالبدن وکل شی یضر به فهو حرام

و کذا یسیئ الخلق ویضعف العقل۔

(حاشیة الشامی ۴۱/۲)۔

(د تبیین المحارم په باب الخمر والمیسیر کنبے دا راغلی

دی : هر چه افیون دی نو په نیز دامام محمد باندې لږ او ډیر

دواړه ئے حرام دی، اوبه (السراج الوهاج) کنبے وائی : افیون

حرام دی اود دې حرمت د چا په خبره باندې نشی مقید

کول، او همدا خبره ښکاره ده، ولې چه د بدن ته ضرر رسوی

او هر هغه شی چه بدن ته ضرر رسوی نو هغه حرام وی،

دغه شان افیون اخلاق خرابوی او عقل کمزورې کوی)۔

دامام محمد په نیز چه څه شی زیاته حصه نشه راوولی

دهغه کم هم حرام دی (شامیه : ۲۲۵/۳)۔

علامه ابن حجر فرمائی :

هر نشه را وستونکے شی حرام دے۔ (۳۸/۱۰)۔

بحر الرائق (۲۴۸/۳) کنبے دی :

السكر فی شراب حرام

(نشه په هر مشروب کنبے حرامه ده)۔

(السياسة الشرعية)

دارنگه شيخ الاسلام په خپله فتاوى (٢٢٢/٣٤) كښه فرمائى: چرس ملعون دى اود دى څښونكې هم ملعون دى او څوك چه دى ته حلال وائى هغه هم ملعون دى.

٩ - علامه ابن القيم هم دخپل استاد په شان داسه فرمائى:

ان الخمر يدخل فيها كل مسكر مائعاً كان او جامداً عصيراً او مطبوخاً.

(دشرابو په حكم كښه هر نشه آور خيز داخل دى برابره خبره ده كه هغه نرم وي او كه كلك، خام وي كه پوخ، او په دى كښه (لقمة الفسق والفجور) يعنى چرس هم داخل دى، اودا ټول په نص درسول الله ﷺ باندې شراب دى، ځكه هغه فرمائى چه هر نشه آور خيز شراب دى).

(اوگوره: فقه السنة: ٣٤٧/٢).

١٠ - استاد سيد سابق په (فقه السنة: ٣٤٧/٢) كښه د شيخ الاسلام ابن تيمية او علامه ابن القيم د حوالو ذكر كولو نه روسته ليكلي دى:

وماقاله شيخ الاسلام ابن تيمية وتلميذه ابن القيم وغيرهما من العلماء هو الحق يسوق اليه الدليل وتطمئن به النفوس،

واذ قيد تبين ان النصوص من الكتاب والسنة تناول الحشيش فهي تتناول ايضاً الافيون الذى يعنى العلماء انه اكثر ضرراً ويترتب عليه من المفساد مايزيد على مفساد الحشيش كما سبق عن ابن البيطار.

(كومو خبره چه شيخ الاسلام اودهغه شاگرد اونورو علماؤ كړيده همدا هغه حقه خبره چه دليل همدې طرفته راهنمائى كوى، اوزره ورباندې مطمئن كيږي، اولكه څنگه چه نصوص دقرآن اوسنت چرسو ته شامليږي نودغه شان افيونو ته هم شامليږي او علماؤ ويلى دى چه افيون ډير ضررى دى دچرسو نه ، اوپه افيونو كښه دچرسونه زيات مفساد دى، دارنگه دا نصوص هغو ته اونورو خيزونو ته هم شامل دى چه اوس پيدا شويدي، او پخوا نه وو ځكه داهم لكه دانگورو دشرابو غونته داسه دى چه عقل پتوي).

اوبياروسته فرمائى:

(څوك چه ددې نه يو شى هم جائز گنږي، نوداپه الله رب العزت باندې دروغ جوړوي، اويآ په الله باندې هغه څه وائى چه دهغه علم ورته نشته، اومخكښې ذكر شو چه بعضه احناف علماؤ فرمائيلي دى: چه څوك چرسو ته جائز وائى

هغه زندیق او مبتدع دے۔

اوڅوڪ چه چرسو ته جائز وائي په دے باندے زندیق او مبتدع جو پېړۍ نو څوڪ چه دے مخدراتو ته جائز وائي سره ددے نه چه ډير زيات ضرري اوفسادى دى، نو په طريقه اولى باندے به زندیق او مبتدع جو پېړۍ، اوشريعت به داضرري څيز څنگه جائز كړى، سره ددے نه چه ددے ضرر دتول اُمت په اخلاقو، صحت، مال، افرادو اواجتماع باندے دے، اوشريعت مطهره ددے دپاره راغله دے چه مصالح ډير كړى اومفاسد ختم كړى)۔

دارنگه هغه فرمائى :

كوم څيزونه چه عقل ختموى دشرابو نه بغير لكه چرس اونو مخدرات شو نودا حرام دى ځكه داهم نشه آوردى۔

١١ - صاحب د سبل السلام په شرح د بلوغ المراد كښه

فرمائيلى دى :

انه يحرم كل مسكر من اى شىء، وان لم يكن مشروباً كالحشيشة.

(هرهغه شے چه نشه راوولى هغه حرام دے اكر كه هغه دڅښلو نه وى لكه چرس شو)۔

١٢ - امام ذهبي په خپل كتاب الكبائر ص (٨٦) كښه

فرمائى :

فصل : والحشيشة المصنوعة من ورق القنب حرام كالخمر يحد شاربها كما يحد شارب الخمر وهى اخبث من الخمر.

(چرس هم لكه د شرابو غونته حرام دى، او ددے څښونكى ته به حد وركولے شى څنگه چه د شرابو څښونكى ته حد وركولے شى، بلكه چرس د شرابو نه هم زيات خبيث دى، ځكه عقل اومزاج دواړه خرابوى، اود سړى نه خنثى مشكل جوړوى اونورې خرابيانې په بدن كښه پيدا كوى، اوشراب او چرس دواړه انسان لره دالله تعالى د ذكر او مانځه نه منع كوى، او كومو بعضو متاخرينو علماؤ چه ددے په حد كښه توقف كړے هغه مرجوح قول دے)۔

شيخ الاسلام ابن تيمية بعينه همدا خبره كړيده، لكه مخكښه مونږ دهغه قول ذكر كړو۔

١٣ - ابن الحجر الهيتمي په خپل كتاب الزواجر ص (٢١٢/١) كښه فرمائلى دى :

(يوسلو اويایمه (١٧٠) گناه : چرس او افیون او بهنگ خوړل، اودا ټول څيزونه نشه راوولى، اومرا د په نشه سره دلته عقل پتول دى او دا نه دى مراد چه مستى راوولى

حُکمه داقسم نشه هغه نشه آور خيزونه راوولی چه هغه نرم
(وی)۔

اوکله چه داپته اولگیده چه داتول نشه پیدا کونکی دی
نو ددے استعمال داسه گناه کبیره اوفسق دے څنگه چه د
شراب څښل گناه کبیره اوفسق دے، اوکوم وعیدونه چه
دشراب خور په باره کښه راغلی دی هغه وعیدونه ددے
نورو نشه آور خيزونو په باره کښه هم دی حُکمه چه ټول په
غلت کښه سره شریک دی۔

(اوگوره: فتاوی الدین الخالص (۳۸۸/۲) للشیخ ابی
محمد امین الله حفظه الله)۔

۱۴ - الشیخ عبد المجید مفتی الدیار المصریه فرمائی:
ولا يشك شك ولا يرتاب مراتب ان تعاطى هذه المواد حرام۔
(په دے خبره کښه به هیڅوک شک اوتردد اونکړی چه
ددے (نشه آور) موادو استعمال حرام دے)۔
(اوگوره: فقه السنه)۔

۱۵ - دکتور یوسف القرضاوی په خپل کتاب: الحلال
والحرام ص (۷۵) کښه فرمائی:

د شرابو د جملے نه دا مواد مخدره هم دی: چرس،
کوبائین، افیون اوداسه نور۔ اوبیا روسته یوه قاعده ذکر

کوی چه هرښه انسان ته ضرر ورکوی نو دهغه خوراک
څښاک حرام دے، لکه رقم طراز دے:

فان المسلم ليس ملك نفسه وانما هو ملك دينه وامته وقال:
لان الله تعالى قال: ولا تقتلوا انفسكم، ملخصاً۔

يعني: مسلمان به ضرری څيز حُکمه نه استعمالوی چه
دے دخپل ځان مالک او واکدار نه دے بلکه دے دخپل دین
او اُمت مملوک دے، اوپل حُکمه چه الله تعالی فرمائیلى دی
خپل ځانونه دبتاهي کندی ته مه غورزوئ!

۱۶ - دکتور وهبة الزحيلي فرمائی:

اوهر هغه شے حرام دے چه عقل زائله کوی لکه چرس،
بهنگ او افیون حُکمه دے کښه ضرر پروت دے او حدیث
کښه راځي: لا ضرر ولا ضرار فی الاسلام، وقال ايضاً: لا
ضرار فی الاسلام. انظر الارواء۔

يعني: په اسلام کښه نه خپل ځان ته ضرر ورکول شته
اونه بل ته ضرر ورکول شته۔
(الفقه الاسلامی وادلته: ۱۶۶/۶)۔

۱۷ - حکیم محمد طارق چغتائی په خپل کتاب سنت
نبوی اور جدید ساینس (۲۵۳/۱) کښه فرمائی:

اسلام کښه ټول نشه آور څيزونه شراب، افیون، چرس،

بهنگ وغيره حرام گرځول شویدی برابر خبره ده که دهغه مقدار ډيرو او که کم يوشانته حکم لری۔

١٨ - الملخص الفقهي (٤٦١/٢) کښه صالح بن فوزان بن عبد الله فرمائي:

ولا يحل من الاطعمة ما فيه مضرة كالسم والخمر والحشيشة والدخان التبغ لقوله تعالى: (ولا تلقوا بأيديكم الى التهلكة، فالآية الكريمة تدل على تحريم اكل او شرب كل ما فيه مضرة مع ادلة اخرى تدل على تحريم الاطعمة والاشربة الضارة للعقول والابدان.

(هغه خوراك، خښاك چه په هغه كښه ضرر وي لكه زهر، شراب، چرس، چيلم، سگريټ وغيره حرام ده ځكه الله تعالى فرمائي: ځان په زوره هلاكوي مه! دا آيت كريمه اودده په شان نور دلا تل دليل دي په ده چه دهرهغه شي خوراك، خښاك حرام ده چه انسان ته ضرر وركوي، عقل او بدن خرابوي)۔

١٩ - فتاوى هيئه كبار العلماء (٧٤٨/٢) كښه دي: التدخين وشرب التبغ على اى كيفية حرام لان ذلك من الخبائث.

(سگريټ نوشي او چيلم خښل په هره طريقه چه وي

حرام دي، ځكه چه دا په خبائثو كښه شمار دي)۔
دغه شان فرمائي:

شرب السجار والشيشة حرام لما فى ذلك ضرر وقد قال النبى ﷺ: لا ضرر ولا ضرار، ولانهما من الخبائث وقد قال الله تعالى: ويحرم عليهما الخبائث.

٢٠ - علامه على طنطاوى په خپله فتاوى ص (١١٧) كښه فرمائي:

وقد اجمع الناس من مسلمين وغير مسلمين ممن له علم وله خبرة على ان الدخان مؤكد ضرره معدوم نفعه وان من المصلحة منعه ومحاربته۔

(مسلمان ده كه غير مسلم چه علم او تجربه والا وي دهغوى په ده خبره اتفاق ده چه په سگريټ نوشي كښه ضرر جوخت ده او فائده نه نشته، او مصلحت په ده كښه ده چه په ده باندې پابندى اولگول شي اودده په خلاف جنگ اوشي)۔

٢١ - دكتور دانيال ايچ كرس، چه په امريكه كښه داعصابي بيماريانو متخصص ده په خپل كتاب: (الدخينة فى نظر الطبيب) كښه چه (الزهرة) عربى ته ترجمه كړه ليكي:

ان دخان التبغ يحتوى على مالا يقل عن تسعة عشر نوعاً من السموم وان كلاً منها له مفعول قتال (ص: ۳۲)۔

۲۲ - دار العلوم اکوړه خټک نه هم ددې د حرمت فتوی شائع شوی چې دهغه نوم دې: دافيونو تجارت د شريعت په رنړا کښه۔

تنبیه: د علماؤ اقوال په دې وجه پيش کړې شو چې خوځ دې خيزونه ته جائز وائی هغه عام طور سره د علماؤ اقوال پيش کوي، که نه وی نو مونږ ته د الله او دهغه در رسول ﷺ د قول په موجودگي کښه دهیچا د قول او عمل ضرورت نشته، اونه دهغه در رسول ﷺ د خبرې په مقابل کښه دچا خبره معتبره ده۔

هوټه هوټې مصطفىٰ کی گفتار مت دیکه کی کا قول وکړدار اودا اختلاف ددې خبرې دلیل نه دې چې گڼه دا مختلف فيه مسئله ده، او دواړو جانبینو باندې به ملامتیا نه وی، ولې که چرې صرف دچا اختلاف کول دلیل دجواز او نه جواز شی نو بیا دا کومه یوه قطعی مسئله ده چې په هغې کښه اختلاف نشته، اختلاف خو خلقو دالله په باره کښه هم کړیدې، در رسول الله ﷺ په باره کښه هم، دقرآن کریم په باره کښه هم، دقیامت په باره کښه هم، نو بیا په کارده

چې دې کښه خوځ اختلاف کوي بقول شما هغه هم قابل ملامتیا نه وی! کما لا يخفى على من له عقل وهدايه وليس له غوايه !!

ددې آيتونو او حديثونو او آثارو او اقوالو د علماؤ نه معلومه شوه چې شراب هر نشه راوستونکی شی ته وئيلی شی، اودا د جمهورو فقهاء او محدثينو اتفاقی خبره ده۔

امام شافعي، امام مالک، امام احمد بن حنبل او جمهور محدثين شراب عام گنړی، دغه شان اهل لغتو علماؤ لکه صاحب قاموس وغيره هم عموم ته ترجيح ورکوي۔ (اوگوره فتح القدير (۲۳/۹) البحر الرائق (۲۱۷/۸) تقريرات الراعي (۳۱۳/۲)۔

په احناف علماؤ کښه هم دامام محمد په نيز شراب هر نشه راوستونکی شی ته وئيلی شی، فقهاؤ احناف هم د امام محمد په قول فتوی ورکوي، لکه علامه شامي دلسو کتابونو حواله ليکی او فرمائی:

والفتوى في زماننا بقول محمد رحمه الله.

(زمونږ په زمانه کښه فتوی په قول دامام محمد ده)۔

(شامي: ۳۲۳/۵)۔

مولانا عبدالحی صاحب په خپله فتاوی کښه د خزانه

المفتين، مجمع البركات، مجمع البحرين، تبين الحقائق، فتاوى بزازيه، خلاصة الفتاوى، شرح الوقايه، نهايه، عنايه، الوقاعات او نورو كتابونو حوالو ذکر کولو نه پس فرمائی: چه داتول علماء وائی چه فتوى دامام محمد په قول ده۔
(مجموعه الفتاوى: ۲/۲۳۲)۔

او دا حديث: الخمر ما خامر العقل، او: كل مسكر خمر، اوددې په شان نور حديثونه ئې مؤيد دي۔

دارالعلوم حقانيه نه يوه فتوى شائع شوه هغه كېنه هم دى چه په مسكراتو كېنه فتوى دامام محمد په قول ده (ص: ۳۱)۔

په دې وجه ټول قسمونه دنشه آورو خيزونو لكه چرس، افیون وغيره دشریعت په رنړا كېنه دشرابو په شان حرام دى، او كوم احكام چه دشرابو دى همدغه احكام دافيونو او چرسو هم دي۔

د افیونو تجارت

دافيونو او نورو نشه راوستونكو خيزونو

استعمال او كارو بار او تجارت كول حرام دى

ټولو مسلمانانو ته معلومه ده چه نشه نشه راوستونكى خيزونه په معاشره كېنه دې شماره جرمونو او بد اخلاقو سبب دى، نو ځكه دشریعت په نظر كېنه ددې خرڅول او ددې كارو بار كول حرام دى، دې دپاره چه د معاشرې نه دا گند بلاء ختمې شي اوددې قسم گناهونو قلع او قمع اوشى، او ددې په تحریم باندې قرآن، سنت، داهل علمو او اهل طب اقوال او عقل ټول واضح دلائل دي۔

(۱) - اول دليل: د قرآن كريم نه

قال الله تبارك وتعالى:

﴿ولا تعاونوا على الاثم والعدوان﴾ - [مائده: ۷]۔

(دگناه اوزياتي په كار كېنه ديوبل سره تعاون مه كوي)

نوهركله چه چرس، افیون اونور نشه آور خيزونه حرام

شو، نوددې کرکيله، خرڅول، اخستل او تجارت کول ټول حرام دي، ځکه چې دې ټولو صورتونو کښه په گناه باندې مدد او تعاون کول راځي، چې په مذکوره نص قطعي سره حرام دې.

(۲) - دويم دليل :

قال الله تعالى :

﴿وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ﴾ الآية .

(خپل مينځ کښه خپل مالونه په باطله طريقه مه خوري)

په باطله طريقه د مال خوړلو دوه صورته دي :

۱ - د ظلم، غلا، خیانت او غصب په طريقه د چانه مال واخستلې شي، او هغه استعمال کړې شي.

۲ - د چانه مال په داسې طريقه واخستلې شي چې هغه شرعاً منع وي، لکه چانه مال په جوارۍ اخستل، د سود په طريقه اخستل، د شرابو خرڅولو په ذريعه يا ددې نه علاوه دنورونشه آورو خيزونو په ذريعه باندې مال حاصلول شو، نو په دې دويم صورت باندې مال اخستل هم حرام دي اگرکه دهغه بل کس رضاوي.

(۳) - دليل :

رسول الله ﷺ ارشاد فرمائيلې دې :

ان الله اذا حرم على قوم اكل شيء حرم عليهم ثمنه .

(مسند احمد (۱/۲۴۷) ابو داود (۲/۱۳۷))

(بېشکه الله تعالی چې کله په يو قوم باندې ديو شي خوراک حرام کړي، نو په هغوی باندې دهغه (حرام شي) قيمت (روپۍ، پيسې) هم حراموي).

په يوبل روايت کښه داسې دي :

ان الذي حرم شربها، حرم بيعها .

(مسلم، موطا امام مالك، نسائي ۲/۲۳۰، مسند احمد ۱/۲۴۴).

(هغه ذات چې ددې څښل يې حرام کړيدې، ددې اخستل خرڅول يې هم حرام کړيدی).

۴ - دليل :

وعن انس رضي الله عنه قال : لعن رسول الله ﷺ في الخمر عشرة : عاصرها ومعتصرها وشاربها وحاملها والمحمولة اليه وساقيتها وبائعها واكل ثمنها والمشتري لها .

(رسول الله ﷺ د شرابو په حقله لسو کسانو باندې لعنت وئيلې دې : دهغه په جوړونکي، دهغه په نچوړونکي، دهغه په څښونکي، دهغه په وړونکي، چاله وړل کيږي، دهغه په څښوونکي، دهغه په خرڅونکي، دهغه په روپو خوړونکي، دهغه په خرڅونکياو چا دپاره

چه داخرڅولے شی په هغه باندے لعنت فرمائیلے دے۔

۵ - دلیل :

عن ابن عباس رضي الله عنهما ان رسول الله ﷺ قال :
ان من حبس العنب ايام القطاف حتى يبيعه لمن يتخذه
خمرأ فقد تقحم في النار.

(ابن عباس روایت کوی، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے :

کوم سرے چه دانگورو د شوکولو په وخت هغه په دے
غرض ذخیره کړی چه داپه شراب جوړونکی باندے ورڅرخ
کړی، نوییشکه دا سرے په اور کنبے داخل شو)۔

نوددے حدیث نه په طور د اشاره النص سره دا معلومه
شوه چه دچرسو او افیونو کرکیله ددے غرض دپاره حرام
ده، سره ددے نه چه انگور په خپل ذات کنبے یو حلال
نعمت دے، نو کوکنار کرل به څنگه جائز شی، چه ددے
اصل ذات مردار او حرام دے !!

۶ - وعن جابر قال قال رسول الله ﷺ :

ان الله حرم بيع الخمر والميتة والخنزير والاصنام.

(بخاری : ۲۹۸/۱)۔

(جابر روایت کوی، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے :

بیشکه الله تعالی شراب، مرداره، خنزیز، اوبتان اخستل

اوخرڅول ټول حرام کړیدی)۔

امام نووی ددے حدیث په شرح کنبے لیکلی دی :

قال القاضي : تضمن هذه الاحاديث ان مالا يحل الله
الانتفاع لا جوز بيعه وانه لا يحل اكل ثمنه.
(شرح النووي : ۲۳/۲)۔

(قاضی فرمائی : په دے درے احادیثو کنبے (کوم چه ده
ذکر کړیدی) دا مضمون راغله دے چه دکوم شی نه فائده
اخستل الله تعالی حلال کړی نه وی دهغه خرڅول او
دهغه پیسے خوړل جائز نه دی)۔

تفسیر قرطبی (۱۶۷/۶) کنبے دی :

وفيه دليل على تحريم بيع العذرات وسائر النجاسات، وما
لايحل اكله.

(په دے کنبے دلیل دے په دے خبره چه دگندگی اود نور
نجاستاتو ، دغه شان دهغه څه چه حلال نه وی خرڅول
اخستل جائز نه دی)۔

علامه شامی لیکلی دی :

د نشه آور څيزونو تجارت حرام دے، او په دے باره کنبے
فتوی دامام محمد په قول ده (شامیه : ۳۲۳/۵)۔

دامام محمد په نیز دټولو نشه پیدا کونکو څيزونو

تجارت حرام او منع دے اود ټولو فقهاؤ فتوی دامام محمد په قول ده۔ (مجموعۃ الفتاوی : ۲/۲۳۲)۔

علامه عبد الحی لکهنوی لیکلی دی چه دخشخاشو ددانو نه افیون ویستل او خرخول حرام دی۔ (مجموعۃ الفتاوی : ۲/۲۵۶)۔

بل خائے لیکلی : دافیونو تجارت نه دے جائز۔ (مجموعۃ الفتاوی : ۲/۲۳۲)۔

د دار العلوم دیوبند مفتی محمود حسین دیو سوال په جواب کښه لیکلی دی : دافیونو تجارت مکروه تحریمی دے۔ (اوگوره : فتاوی محمودیه (۱۳/۳۵۳)۔

استاذ سید سابق صاحب فرمائی :

ان زراعة الحشيش والافيون لاستخراج المادة المخدرة والا تجار فيها حرام بلاشك. (فقه السنة : ۲/۳۴۹)۔

(بیشکه چه دچرسو او افیونو کرکیله ددے لپاره چه مواد مخدرة ترینه جوړ کړی حرام دی، اوددے تجارت کول هم بلاشکه حرام دے)۔

اوهمدا خبره مفتی الدیار المصریه الشیخ عبد المجید سلیم هم کړې ده۔

(اوگوره : فقه السنة (۲/۳۴۹)۔

علامه عبد الرحمن الجزیري لیکلی :

دعلماء کرامو په دے مسئله کښه اتفاق دے چه چرس او خشخاش کرل حرام دی ځکه ددینه نشه راوستونکی خیزونه تیارولے شی۔

(اوگوره : الفقه على المذاهب الاربعة (۵/۴۰)۔

دغه شان دچرسو او افیونو نه علاوه نور نشه آورو خیزونو تجارت هم حرام دے، اودا اگرکه په ظاهره ددے خیزونو تجارت دے لیکن داپه اصل کښه دانسانانو دارواحو، اود اخلاقو خرابولو تجارت دے۔

(الفقه على المذاهب الاربعة : ۵/۴۰)۔

فتاوی حقانیه (۶/۴۳۵) کښه ئے دافیونو کرل او اخستل خرخول ناجائز گنړلی۔ (دافیون کرلو حکم) په عنوان سره لیکلی :

سوال : افیون کرل دشریعت په نقطه نظر سره څه حکم لری ؟

جواب : افیون یو داسه شے دے چه دهغه نه په دے زمانه کښه خطرناک او مهلك ترین نشه آور خیز یعنې هیروین جوړولے شی چه دهغه نه پوره دنیا تباهی او بربادی کښه

گیره ده، اوددې مضر محض کیدو باندې اقوام عالم متفق دی۔

ددې وجه نه ددې په کرلو، ددې دخرخولو او اخستلو په جواز باندې څه خاص دلائل نه ملاوېږي بلکه عام اقوال ددې دحرمت تائید کونکي دي، بیا هم که چرې دافيون استعمال ددوائی پورې محدود وي يا دافيونو تخم (خشخاش) حاصلول مقصود وي نو دضرورت مطابق په محدود انداز کېنې ددې ذکرلو گنجائش پیدا کېږي، مگر په معاشره کېنې ددې نیت ډیر کم پیدا کېږي۔

زه وائم: روسته ذکر کېږي چه آیا دپته ضرورت شته که نه!

مفتی عزیز الرحمن صاحب دیو سوال په جواب کېنې لیکي:

په گاډي اوموتېر کېنې افیون اوړل او په هغې مزدوري اخستل جائز نه دی۔ (عزیز الفتاوی: ۶۶۷/۱)۔

د دارالعلوم حقانيه نه هم یوه فتوی دافيونو په موضوع باندې شائع شوی اوپه هغې کېنې ئې دا ثابته کړې چه دافيونو کرل، ددې اخستل خرخول ټول حرام دی۔
(اوگوره دافيونو تجارت دشریعت په رنډا کېنې ص (۷)۔

فتاوی حقانيه (۴۵/۶) کېنې دي:

افیون، چرس، بهنگ، هروئين دنشې راوستلو په وجه حرام دی لهدا دحرام شی قیمت اوپه گناه باندې دمدد کولو په وجه ددې د اخستلو خرخولو نه ځان ساتل پکاردی، ځکه ددې خيزونو نه دانسان دين اودنيا برباديږي۔

دغه شان په (۴۳۶/۶) کېنې دیو سوال په جواب کېنې دي بهنگ چونکه دنشه راوستونکو خيزونو دجمله نه دي، نوددې وجه نه ددې خرخول، ددې اخستل، دغه شان ددې کرل شرعاً ناجائز دی۔

فتاوی کاملیه ص (۲۰۷) کېنې الشیخ محمد کامل بن مصطفى الطرابلسي فرمائي:

اتفق مشائخنا ومشائخ الشافعي علی تحریم الحشيش وافتوا باحراقه وامر بتادیب بائعه والتشديد علی آكله، فهو زنديق مبتدع.

(زمونږ اود مشائخ شافعيو په دې خبره اتفاق دې چه چرس حرام دی، اوپه دې چه دوی فتوی ورکړې په سزولو دهغه اوپه دې چه څوك دې لره خرخوی نو هغه له دې ادب ورکړې شی، اودوی ددې په خوړونکي باندې دسختي اظهار کړيدې، چه دازنديق او بدعتي دې)۔

افیون په دوائی کڼر استعمالول

افیون او نور نشه آور مواد د دوائی

په طور استعمالول هم نه دی جائز

په دې خبره دلائل دادی:

۱- عن ابی الدرداء قال: قال رسول الله ﷺ: ان الله انزل الداء وانزل له الدواء، وجعل لكل داء دواء، ولا تداءوا بحرام.

(رواه ابو داود (۳۸۵/۲) وكذا في المشكاة).

(ابو الدراء) نه روایت دے، رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیلے دے: الله رب العزت بیماری هم پیدا کړیده اودهغه دپاره ئے دوائی هم پیدا کړیده، اوهغه دهرے بیماری دپاره دوائی مقرر کړیده، نو تاسو په حرامو باندے دوائی مه کوئ.

(وسنده حسن، انظر الصحيحة: ۱۷۵/۴).

۲- وعن ابی هريره رضي الله عنه قال: نهی رسول الله ﷺ عن الدواء الخبيث.

(رواه الترمذی وابن ماجه).

(ابو هريره) نه روایت دے چه رسول الله ﷺ منع فرمائیلے

فتاوی ثنائیه (۴۰۳/۲) کڼے علامه ابو الوفاء ثناء الله امرتسری رحمہ الله (اهل حدیث عالم) دیو سوال په جواب کڼے لیکلی دی:

تنباکو چونکه مکروه ې، اس کی بیج کا بھی یہی حکم ې۔

(تنباکو چونکه مکروه دے، نو ددے دخرخولو هم داشان حکم دے)۔

روستو (۴۰۴/۲) کڼے لیکلی:

حقے کو مکروه بھی کہا گیا ې اور حرام بھی بلکہ مباح بھی مگر ترجیح حرمت کو معلوم ہوتی ې۔

(حقے) (چیلہ) ته مکروه، حرام، بلکه مباح هم وئیلے شویدی مگر راجحه داده چه حرامه ده)۔

فتاوی ہیئہ کبار العلماء (۷۳۱/۲) کڼے دی:

فی حکم القات والدخان: ولا يجوز بيعها ولا شرائها ولا التجارة فيها وثمرتها حرام وسحت.

یعنے: ددے اخستل او خرخول جائز نه دی اونه پکڼے تجارت کول جائز دی، اوددے پیښے حرام اوقبیحه دی۔

حرامو خيزونه د دوائی په طور استعمالولو بآره کښه د علماؤ اقوال

- ۱- علامه سيوطي ددې حديثونو لاندې ليکي :
وهذا حرام.
- يعنې : په حرامو اونشه آورو خيزونو باندې دوائی کول
حرام دی. (ابوداود ۲۸۵/۲).
- ۲- علامه ابن نجيم فرمائي :
وان المحرم شرعاً لا يجوز الانتفاع به للتداوي كالخمر.
(البحر الرائق ۱۷۲/۶).
- يعنې : کوم خيز چې شرعاً حرام وي هغه ددوائی په طور
استعمالول هم حرام دی لکه شراب.
- ۳- علامه شامي ليکي :
ان المذهب انه لا يجوز التداوي بالمحرم.
(شامي : ۳۲۰/۵).
- (زمونږ مذهب دادې چې په حرامو باندې دوائی کول جائز
نه دی).

۴- علامه عبد الحی لکهنوي ليکي :

- ده دخبيثه (حرام) دوائی کولو نه).
۳- وعن ام سلمة رضي الله عنها عن النبي ﷺ قال :
ان الله لم يجعل الشفاء فيما حرم عليكم.
(اخرجه البيهقي وصححه ابن حبان ، كذا في بلوغ المرام،
وانظر المصنف لابن ابي شيبة (۲۳/۷)).
- (ام سلمه رضي الله عنها نه روايت دې چې رسول الله ﷺ
ارشاد فرمائيل دې : الله تعالى تاسو دپاره په حرامو خيزونو
کښه شفاء نه ده اچولې).
- ۴- وعن ابن مسعود رضي الله عنه قال :
ان الله لم يجعل شفاءكم فيما حرم عليكم.
(ابن مسعود فرمائي : الله تعالى چې پتاسو کوم شې حرام
کړيدې په هغه کښه ئې تاسو دپاره شفاء نه ده اچولې).
- ددې مذکوره حديثونو نه صفا معلومه شوه چې د حرامو
خيزونو استعمال نه د دوائی دپاره جائز دې اونه د بل څه
دپاره !!

په افیونو دوائی کول جائز نه دی۔
(مجموعۃ الفتاوی (۲۰۵/۱۰)۔

۵ - صاحب هدايه فرمائی:

والاستشفاء بالمحرم حرام. وهكذا في البحر

يعني: په حرام خيزونه بطور دوائی استعمالول حرام دی۔

۶ - په المغنی (۳۲۶/۱۰) کښه دی:

لايباح شرب الخمر للتداوى.

يعني: ددوائی په طور شراب استعمالول حرام دی۔

اوبيا روسته حديث ذکر کوی:

عن مخارق ان النبي ﷺ دخل على ام سلمة وقد نبذت نبينا
في جره فخرج والنبيد يهدر فقال: ما هذا فقالت: فلانه
اشتكت بطنها فنقعت لها فدفعه برجله فكسره وقال: ان الله
لم يجعل فيما حرم عليكم شفاء.

دده حاصل معنه داده چه: په حرامو کښه الله تعالى شفا
نه ده اچوله۔

۷ - علامه مبارکفوري په تحفه الاحوذی (۱۶۰/۳)

کښه فرمائی: په حرامو باندې دوائی کول جائز نه دی، نه
عقلاً او نه شرعاً۔

اوبيا فرمائی:

خوك چه دا وائی چه كه دچا يقين وو چه په دې حرامه
دوائی ښه كيږي نو بيائې خوړل جائز دی، نو ددوی خبره
غلطه ده، ځكه داپه يقين سره وئيل چه دې سره به ښه
كيږي دحلاله دوائی په باره كښه هم نشي وئيل كيده!
۸ - علامه ابن القيم فرمائی:

په حرامو تداوی کول عقلاً او شرعاً منع دی، شرعاً
خوځکه منع دی چه حديث کښه راځي، (ولا تداووا
بحرام) او عقلاً ځکه منع دی چه دده شي ذات خبيث دې
ځکه الله رب العزت چه مونږ باندې دا شې حرام کړې ده دا
دوچه دخبث (گندگي) دده شي نه، دده وچه نه ئې نه دې
حرام کړې چه الله مونږ ته يوه سزا راکوي لکه بني
اسرائيلو باندې چه به يو شې دعقوبت دوچه نه حراميدلو
﴿فبظلم من الذين هادوا حرمنا عليهم طيبات احلت لهم﴾

نو په دې باندې دوائی کول نه دي پکار، اودا اگرکه
ديماري اثر ختموي ليکن دې سره سره غټ مرضونه پيدا
کوي دوچه دخبث او پليتي نه۔

(اوگوره: زاد المعاد للعلامة ابن القيم: (۱۴۱/۴)۔

زه وايم: دده مثال دادې چه بعضې حکيمان داپه دوائی
کښه دقوت باه دپاره استعمالوي نو دپته يو څه وقت فائده

ورکوی لیکن روسته ډیر ضررونه او نقصانونه راولی لکه سرعت انزال، نسیان اوداسه نور شو۔ دغه شان بعضه حکیمان ئه داسهال دپاره هم استعمالوی۔

۹ - حکیم محمد طارق چغتائی په سنت نبوی او جدید سائنس کښه لیکي: په حرامو خيزونو کښه شفا نشته۔ اوبیا روسته لیکي:

نن ول په دویانو کښه شفا نشته، ځکه دادویان په یورپ اومغربی ممالکو کښه جوړپړی اودلته راځی، په هغو دویانو کښه دننه داسه حرام خيزونه موجود وی چه الله تعالی په نیز په هغه کښه شفا نشته، بلکه وعید او عذاب دے۔

په یوه بله موقعه باندې لیکي:

دحرامو حیواناتو په غوښه، شرابو، وینه، نشه آور خيزونو اوزهریله دویانو کښه شفا نشته۔

بیا روسته واقعات راوړی چه مخکښه ډاکترانو بعضه حرام خيزونه په دویانو کښه استعمالول لیکن دجدید سائنس په ذریعه معلومه شوه چه دا حرام خيزونه دفائدې په ځائ تاوان ډیر لری، نو ځکه اوس ډاکترانو بعضه حرام خيزونه چه مخکښه به ئه په دویانو کښه استعمالول،

پریښودل۔

(اوگوره: سنت نبوی اوجدید سائنس (۳۹۶/۱)۔

۱۰ - فتاوی الاسلامیه کښه چه دهغه حاصل دادې:

په حرامو باندې دوائی کول جائز نه دی اوحرام دی اودلیل په دې باندې حدیث دابن مسعود رضی الله عنه دې چه رسول الله ﷺ ارشاد فرمائیله دې:

ان الله لم يجعل شفاءکم فیما حرم علیکم.

(الله رب العزت ستاسه شفا په حرامو کښه نه ده ایښې)۔

رواه البخاری معلقاً وقد وصله الطبرانی باسناد رجاله رجال الصحيح، وابو یعلی واحمد وابن حبان ورجال ابی یعلی ثقات عن ام سلمة، فتاوی اسلامیه (۲/۲۱۰) لابن باز وعبد الرزاق العفیفی وغیرهما).

دغه شان فتاوی اسلامیه کښه دی (۱۶۵/۲):

ولا يجوز التداوی بالمحرمات لثبوت الادلة الشرعية الدالة على التحريم.

(کوم خيزونه چه حرام دی هغه ددوائی دپاره استعمالول جائز نه دی، ځکه چه ددې په تحریم باندې دلائل شرعیه راغلی دی)۔

دغه شان په (۴/۴۹۹) کښه هم ذکر کړی۔

۱۱ - فتاوی هیئ کبار العلماء (۷۳۲/۲) کښه دی:

يحرم التداوى بشرب الخمر وای شئ مما حرمه الله من الخبائث عند جمهور العلماء.

(د جمهورو علماؤ په نيز په شرابو يا ددې نه سيوا په نور هغه څيزونو سره دوائى كول كوم چه الله حرام كړى دى حرام دى) -
بيا روسته ليكي:

ومن اباح التداوى من علماء الكوفة فقد قاسه على اباحة اكل الميتة والدم للمضطر وهو مع معارضته للنص ضعيف لانه قياس مع الفارق الخ -

(د كوفې بعضې علماؤ چه په حرامو سره دوائى كولو ته مباح وئيلى دى نو دائې قياس كړيدى په خوراك دمردارې اووينې باندې دپاره دمجبور شخص خو داقياس سره ددينه چه دنص سره ټكراؤ دې ورسره ضعيف هم دې، ولې چه داقياس مع الفارق دې) -

١٢ - فتاوى نذيريه (٤١٤/٣) كښې مولانا سيد نذير حسين دهلوى رحمه الله فرمائى:

په شرابو باندې دوائى كول جائز نه دى ځكه شراب حرام دى او حرامو كښې شفا نشته -

دغه شان (٤١٥/٣) كښې فرمائى:

په حرام اوناپاكو څيزونو لكه شراب وغيره سره دوائى

كول حرام اونا جائز دى، برابره خبره ده كه هغه ناپاك شې په خپل حالت پاتې وي يا په دوائى كښې كړې شوى وي او خپل حالت ئې بدل شوى وي، ځكه رسول الله ﷺ په زمانه كښې هم خلقو دشرابو نه دوائى جوړوله او رسول الله ﷺ منع كړل -

١٣ - امام شوكانى ددې حديث: (انه ليس بدواء ولكنه داء) لاندې ليكلى:

فيه تصريح بان الخمر ليست بدواء فيحرم التداوى بها كما يحرم شربها وكذلك سائر الامور النجسة او المحرمة واليه ذهب الجمهور.

(ددې حديث لاندې چه رسول الله ﷺ فرمائيلى دى: دا دوائى نه ده بلكه بيمارى ده، ليكلى چه: په دې كښې دا خبره په ډاگه بيان شوه چه شراب دوائى نه شى كيدى، نو داد دوائى بطور استعمالول به داسې حرام وي څنگه چه ددې څښل حرام دى، اودغه شان حكم د باقى هر هغه څيزونو دې چه نجس يا حرام وي (چه دا بطور دوائى استعمالول حرام دى) او همدا مذهب د جمهورو علماؤ دى) -

دغه شان ددې حديث لاندې چه رسول الله ﷺ فرمائى:

(لا تداءوا بالحرām) يعنى په حرامو سره دوائيمکوى، ليکى :
اى لا يجوز التداوى بما حرّمه الله من النجاسات وغيرها مما
حرّمه الله ولو لم يكن نجساً.
(نيل الاوطار : ۹۳/۹).

(هغه خيزونه چه الله تعالى حرام کړيدى برابره خبره ده
که هغه نجس وي اوکه نه وي هغه ددوائى په طور
استعمالول جائز نه دى).

۱۴ - علامه عبد الحى الحنفى فرمائي :

دانه خشخاش کيکيتي کرنا درست هې اوراس سے افیون نکالنا اور بچنا حرام اور افیون
دوايں ملانا اور بچول کو دينا حرام هې.

(مجموعه الفتاوى : ۲۶۵/۲).

(د خشخاشو د دانه کرل درست دى خو ددې نه افیون
راويستل اور خرخول حرام دى، دغه شان افیون په دوائى
کښې اچول او ماشومانو له ورکول حرام دى).

۱۵ - شيخ الاسلام ابن تيمية داخبره ډيره په تفصيل سره
ليکله په خپله فتاوى (۵۶۰/۲۱) دغه شان په الفتاوى
المصرية لشيخ الاسلام ابن تيمية ص (۵۰۰) کښې فرمائي :
چه په حرامو خيزونو سره تداوى کول حرام دى، او دليل
ئ دانيولې چه الله رب العزت دا حرام کړى دى اوس چه

خوځ دوايى چه ددې استعمال ددوائى دپاره جائز دې هغه
به دليل راوړى.

بيا ئ سوال رانقل کړې چه دمضطر (مجبوره) کس دپاره
خو دحرامو خيزونو استعمال هم جائز کيږى نو په حرامو
سره تداوى کول په اضطرار او مجبورتيا کښې داخل دى،
لکه يو سرې اوږې وې او مجبوره شى نو هغه له مرداره،
نذر دغير الله، شراب وغيره هر شې چه وي خوړل جائز دى.

نو شيخ الاسلام داجواب ورکړې چه صحيح ده چه
داخيزونه دضرورت او اضطرار په وخت کښې استعمالول
جائز دى ليکن دوائى کول خو څه ضرورى نه دى لکه
ځنگه چه خوراك خبناك کول ضرورى دى، اونه په دې
دوائى کښې داضطرار او مجبورتيا څه صورت جوړيږى چه
ددې ډير وجوه دى :

اول داچه : ډير مريضان دوائى نه بغير جوړيږى، په
خلاف دمردارې اونورو حرامو خيزونو خوړلو نه چه داپه
اضطرارى حالت کښې خوړلې شى ځکه الله رب العزت
داسه بدن نه دې پيدا کړې چه هغه خوراك ته ضرورت
اونه لرى، اوپه خوراکه دهغه ژوند تير شى.

دويم داچه : په وخت دضرورت کښې خوراك کول واجب

دی چه، دے وچه نه دعلماؤ نه نقل دی که خوګ دلوګه نه
مړکيدو اومرداره وغيره ورته ملاويدله او هغه ئه اونه
خوپله اومړشو نودا کس به اور ته داخلېږي، او بل طرفته
دوائی کول دسره واجب نه دی
اوکه خوګ او وائی چه دوائی کول دمرض دپاره واجب دی
نودا دسنتو درسول الله ﷺ اود سلفو دعمل نه خلاف
فتوی ده، ځکه شریعت کښه ډیر داسه مثالونه شته چه
دهغه نه ښکاره معلومېږي چه دوائی کول ضروری نه
دی۔

مثلاً رسول الله ﷺ ته یوه ښځه راغله چه دمیرګو
بیماری ئه لرله، رسول الله ﷺ هغه ته اختیار ورکړو چه
صبر کوي اوتادپاره به جنت وي، اوکه زه درله دعا اوغواړم
دروغوالی! نو هغه هغه مصیبت اختیار کړو۔

نوکه دمرض علاج کول او هغه لږه کول واجب وي نو بیا
هغه ته داختیار ورکولو څه معنی!

دغه شان اهل قباء تبه غوره کړې وه۔

دارنگ ډیرو انبیاء علیهم السلام مصیبت اومرض غوره
کړې وو اوتداوی ئه نه ده کړې، چه یو مثال ئه ایوب علیه
السلام دے۔

دغه شان سلفو صالحینو نه هم دانقل دی: مثلاً ابو بکر
رضی الله عنه، عمر بن عبد العزيز، ربیع بن خيثم، حسن
بصري، ابو درداءؓ اونور ډیر سلفونه نقل دی چه دوی کله
بیماران شوي نو علاج ئه ندې کړې بلکه دعلاج کولو نه
ئې انکار کړې دے۔

نوکه چرې علاج کول او دوائی کول ضروری خيز وي نو
بیا خودوی انکار کول دعلاج اودوائی نه غلط کار وو۔

دغه شان شیخ الاسلام ابن تیمیة لیکلی: چه ماته نه دی
معلوم چه سلفو علماؤ کښه چا تداوی واجبه گنلې وي۔

دریمه وجه: ددې محرماتو استعمالول ددوائی دپاره
قیاس کول دی په حالت داضطرار باندې چه دلوګه حالت
شویادیو سړي په مړی کښه یو څه نختی وي اود شرابو،
مردارې نه سیوا بل څه نه ملاویږي نو داتول حرام خيزونه
استعمالول هغه دپاره جائز کیږي،

نودا قیاس کول، قیاس مع الفارق دے، ځکه چه په حالت
دلوګه کښه مرداره خوړلو یا شراب څښلو سره یقیني ثابته
ده چه دې سره انسان مرګ نه خلاصیږي، په خلاف
دحرامو دوايانو استعمالول چه په دې کښه یقین لاشه
کوي چه غالب گمان هم نشي کیدې چه انسان دې

ورباندې روغ شی۔

خلورمه وجه : دیو مرض ډیرې دویانې وی نوکه په یو شی کښې درته شفا ملاؤ نشی نو پکار دی چه بل اختیار کړی، ځکه حدیث کښې دی :

انزل لكل داء دواء الا الموت

یعنې : دمرگ نه سیوا دهرې بیماری دپاره الله تعالی دوائی رالېږلې ده، چه انسان ته په هغه شفا حاصلېږی۔

او دا نشی کیدې چه په حرامه دوائی کښې دې شفا وی، ځکه رسول الله ﷺ چه صادق او مصدوق دې هغه فرمائی :

ان الله لم يجعل شفاء امتی فیما حرم علیها.

یعنې الله تعالی زما دأمت دپاره په هغه خیزونو کښې شفا نه ده ایښې کوم خیزونه ئې چه په دوی حرام کړیدی۔

زه وایم : ددې دواړو حدیثونو یوځائې کولو نه معلومه شوه :

۱- چه الله رب العزت دهرې بیماری دپاره دوائی رالېږلې ده چه انسان ته په هغه سره شفا ملاوېږی۔

۲ - په حرامو کښې شفا نشته، لکه دویم حدیث کښې ذکر شو نو بیا ولې حلال شې نه استعمالوی !

پنځمه وجه دتحریم د علاج په محرما تو باندې :

داده : چه په دې خیزونو سره اگرکه مونږ ته فائده رسیږی لیکن بیا به هم مونږ دانه استعمالوو اوداپه دوائی کښې استعمالول حرام وی، ځکه مونږ شرعاً منع یو چه دالله رسول ﷺ مونږ ته وئیلی وی چه : (لا تداءوا بحرام) په حرامو خیزونو سره دوائی مکوی۔

(ابو داود : ۳۸۵/۲).

او بل حدیث کښې ارشاد دې :

نهی عن الدواء الخبیث (بخاری)۔

یعنې : رسول الله ﷺ دحرامه دوائی نه منع فرمائیلې ده۔

نو هر سرې دې سترگې او غړوی اوځان سره دې فکر اوکړی چه آیا زما فتوی خو در رسول الله ﷺ دحکم او حدیث په مقابل کښې نه ده ! چه :

(۱) رسول الله ﷺ فرمائی چه خبیث او حرام خیزونو باندې دوائی مکوی !

اودې وائی چه دافیونو کرل اودهغه خرڅول او اخستل جائز دی، ځکه ددې نه دویانې جوړېږی !

(۲) رسول الله ﷺ فرمائی چه دې گنده او حرامو خیزونو کښې شفا نشته !

خبیثه دوائی مه استعمالوی!

الله تعالیٰ په حرامو کښه شفا نه ده اچوله!

اوس بحیثیت مسلمان ددې نه ځان ساتل ضروری شو

اودا خبره چه بعضې خلق کوی چه حالت داضطرار کښه

ددې استعمال ددوائی دپاره جائز دې، ځکه:

الضرورات تبيح المحظورات

(د ضرورت په وجه حرام خیزونه حلالیږي)

جواب: هاؤ! حرام خیزونه الله رب العزت داضطرار په

حالت کښه جائز کړي، خو اوس اضطرار وائی څه ته؟

اضطرار دپته وائی چه انسان سخت مجبوره شی او بل

شې ورته نه ملایږي او که استعمال ئې نه کړي نو دځان

خطر ه وی په کښه لکه دسخته لوگي اوتندې په حالت کښه

دشرابو، مردارې اوخنزیرو اکیدل.

حال داچه داصورت خو دلته نه جوړیږي ځکه دافیونو نه

علاوه نور خیزونه هم شته بل شې دې استعمال کړي،

ضرورت په نورو حلالو طریقو سره هم دفع کیدې شی.

اوکه څوک وائی چه بل شې نشته ددې مرض دعالج دپاره

سیوا ددې نشه آور خیزونو نه نو مونږ ځکه داحرام شې

استعمالوو، نو دابه دروغ وائی اودا کس به په نص درسول

اودې وائی چه: افیون دبعضو مرضونو دپاره دوائی

شفاده!!

ددې سماوی وحی سره دادومره ټکراؤ ولې؟

لږ شان په خپل ایمان باندې وېره اوخوف هم پکاردې.

بلکه شیخ الاسلام ابن تیمیّه په مجموعه الفتاوى

(۲۷۵/۲۴) کښه لیکلی: چه څوک ددې حرامو خیزونو

نه شفا حاصلوی اودا ددویانو په طور استعمالوی نو

دلیل دې په دې باندې چه دده په زړه کښه دننه مرض دې

ځکه که دې درسول الله ﷺ امتی وې نو دده شفا به

دې حرامو کښه نه وې، ځکه هغه فرمائی: زما دامت شې

په حرامو کښه نشته!!

نو اوس چه یوسړې وائی چه داافیم په دویانو کښه

استعمالیږي نوځکه افیم کرل، خرڅول، اخستل هرڅه

جائز شو.

نو بیا درسول الله ﷺ ددې احادیثو سره به څه کوو چا

هغه بار بار فرمائیلى دى: (لا تداواوا بحرام)

(ان الله لم يجعل شفاءكم فيما حرم عليكم)

(نهی عن الدواء الخبيث)

یعنې: په حرامو ددوائی مکوی!

الله ﷺ دروغ جن وی دوو وجو نه :

۱- داچه : دے وائی دے کنبے شفاء ده ، اور رسول الله ﷺ فرمائی : په حرامو کنبے شفا نشته، اوکه بالفرض ظاهر فوری طور سره څه روغ هم شی نو بیا به هم په دے دوائی کنبے لس چنده تاوان ورسره وی (کما ذکره ابن القيم).

۲ - دویم داچه : دے وائی : بل شے ددے مرض د علاج دپاره نشته، نو ځکه دا نشه آور څیز استعمالوو : نو دا دروغ دی ځکه رسول الله ﷺ فرمائیلی دی : دهر مرض علاج الله پیدا کړیدے.

اوکه دے وائی چه دوائی خوشته خوماته نه ده معلوم جواب دادے چه ستا عدم علم ددے دلیل نشی کیدے چه ددے استعمال دے جائز کړی ، خاصکر مخکنبے دشیع الاسلام په عبارت کنبے ذکر شو چه په دوائی کولو کنبے داضطرار صورت هم نه جوړیږی.

شپږمه وجه : دتحریم د استعمال ددے په دویانو کنبے : که بالفرض داڅیزونه دیو مرض علاج هم وی نو بیابنه هم نه استعمالوی ځکه که استعمال ئے نه کړی انسان بیمار پاتے کیږی اوکه استعمال ئے کړی نو انسان مرتکب دحرامو جوړیږی نو مرض به غوره کوی، حرام به نکړی.

اودا داسے مثال لری لکه نشره (حل السحر بالسحر) یعنې چه یو سړی باندے جادو شوے وی او دے جادوگر ته ځی اودخپل ځان نه جادو په جادو سره لرے کوی نو داکار منع دے په شریعت کنبے، ځکه که یو طرفته داکس روغیږی نوبل طرفته دے مرتکب دحرامو جوړیږی.

شیخ ابو محمد امین الله حفظه الله فرمائی :

ددے مثال دادے لکه چه یو سړی وائی زما صحت دے ښه شی اگرکه زما ایمان دے خراب او تباه شی، اوداسے کار کول حرام دی چه دصحت دوجے نه یو انسان خپل ایمان بریادوی، داخو ډیرے خونده انسان دے.

دغه شان یو بل حدیث کنبے راځی چه یو طبیب صحابی رسول الله ﷺ ته دچیندځه ذکر اوکړو چه دا دوائی دپاره استعمالیږی، نو ددے وژل څنگه دی! رسول الله ﷺ دے منع کړو، چه که ته دوائی ورباندے کوے بیا هم ددے وژل جائز نه دی ځکه داتسبیح وائی.

(اوکوره : نسائی او مسند احمد وسنده صحیح).

نو هرکله چه دچیندځه وژل ددوائی دپاره جائز نه دے حال داچه دچیندځه حرمت دمسکراتو نه ډیر کم دے، نو مسکرات استعمالول به څنگه جائز شی !

د تفصيل دپاره دشيخ الاسلام ابن تيميه فتاوى (۵۶۰/۲۱) دغه شان (۲۷۵/۲۴) ته رجوع او کړئ! چه ډير بنه بيان ئه کړيدى، اودائى په قرآن، حديث او عقل سره ثابته کړيده چه په نشه آورو او نورو حرامو څيزونو سره دوائى کول حرام دى.

بل جواب دادى: چه کوم علماء ددې نشه آور موادو استعمال په دوائى کبښه جائز گنړي هغوى ددې دپاره اضطرار شرط وائى چه يو سرې دومره ضرورت لري چه که دغه دوائى استعمال نکړي نو مړ کيږي، ليکن نن صبا بغير د اضطرار د حالت نه هم دوايانو کبښه استعماليږي لکه دامعلومه خبره ده مثلاً قوت باه دپاره استعماليږي، اسهال دپاره استعماليږي، ليکن که مونږ داوس زمانه حال ته اوگورو نو په سلو (۱۰۰) کبښه (۲۰) فيصده دوايانو کبښه استعماليږي او (۸۰) فيصده ئه دنشه دپاره خلق استعمالوي، نو آيا دغه (۸۰) فيصده خلق چه گناه کبښه اخته دى په دې کبښه اکثر مړه کيږي، ټول نشايان خو خپله هم غرق او پرق دى بلکه ځان سره دخپلو بنځو، بچو ژوند هم تباہ کوي.

آيا په دې کبښه به هغه څوک نه گناهگار يږي چه دغه

افيون او نور نشه آور څيزونه کړي او مسلمان ورباندې مړکيږي، بې روزگاره کيږي، او خپل ژوند او دخپلو بنځو بچو ژوند ئه تباہ کړو، آيا په دې تباہ کاري کبښه به ورسره هغه څوک شريک نه وي څوک چه افيون کړي اوددې کاروبار کوي!

جواب به داوى چه ضرور به دوى هم دهغوى سره په دې تباهي کبښه باقاعده شريک وي.

آيا په دې کبښه خويه تعاون على الاثم والعدوان نه وي! آيا په شريعت کبښه مصالح مرسله نشته؟ آيا شريعت کبښه دانسته چه يو شے فى نفسه جائز وي خو چه کله دفساد يا نقصاناتو او گناهونو سبب جوړ شى هغه هم حرام او ناجائز شى، چه اصوليان هغه ته قبيح لغيره وائى؟

آيا شريعت مطهره کبښه داقاعده نشته چه:

دفع المفسدة مقدم على جلب المنفعة

هرسرې دې اوگوري چه افيم فائده ډيره کوي که ضرر؟

آيا شريعت مطهره کبښه قانون دسد الذرائع نشته؟

که داهرڅه وي اويقيناً چه شته دې، نو بيا ولې په دې

باندې عمل نه کيږي!

دغه شان بيا ول لکه دبنی اسرائیلو غونته حیلې او بهانې ددې دتحليل دپاره جوړولې شي؟

مخکېنې هم ذکرشو اوبيا هم وایم چه :

که بالفرض ددې نشه آورو خيزونو په تحریم باندې قرآن اوسنت نه ښکاره دلائل هم نه وې نو بيا به هم دشریعت داصولو او قواعدو، اود شریعت دروح او فطری عقل په وجه داحرام اونا جائز وې، ځکه ټول انسانان دابد او کرکجن گنډې.

هغه په دې وجه چه دشریعت داصولو نه دامعلومېږي چه دیو شي تاوان ډیر اوفائده ئې کمه ده هغه شي استعمالول په شریعت کېنې منع دی. اودیته وئیلې شي :

دفع المفسدة مقدم علی جلب المصلحة

دغه شان دشریعت یوه بله قاعده هم ده هغه ته وائی :

(سد الذرائع)

چه یوشې فی نفسه بذات خود مباح وی لیکن کله چه هغه دحرامو، گناهونو او فسادونو ذریعه جوړه شي، هغه هم په شریعت مطهره کېنې منع دې.

په دې خبره کېنې تفصیل نه کوو، علماء اصول فقه په دې موضوع ډیر بحثونه کړيدي چه هغه ته رجوع کول

شي.

(اوگوره : الوجيز فی اصول الفقه لعبد الکريم زيدان ص (۲۳۶) تفصيلاً، ارشاد الفحول للعلامة الشوکاني، اصول الفقه للدكتور وهبة الزحيلي، الاحکام للامام ابن حزم وغيره).

ټول محدثين اوفقهاء په دې باندې متفق دي: چه دکومو شيانو استعمال په عامو اوقاتو کېنې حرام وی، نو دغه شان ددوائی په غرض هم ددې استعمال نه دې جائز برابره خبره ده چه خالص په دې حرامو شيانو دوائی اوشي يا داحرام شيان دبل څه سره ملاؤ شي اوتداوی پرې اوشي، څه قسم چه وی په دې شيانو علاج کول منع اوحرام دی.

لیکن بعضے علماء په داسې حالت کېنې چه چاته سخت مهلك مرض ورپيښ شي اوده نور هر قسمه علاجونه کړي وی اوبيا یو طبیب ورته اووائی چه ستا علاج په شرابو کېږي يا بل حرام شې ورته اوبنائی نو په دې صورت کېنې په شرابو اونورو حرامو شيانو سره علاج کول مباح گرځولی دی.

لکه یو مضطر (ډیره مجبوره) کس دخنزیر غوښې خوړلو ته محتاجه شو يا دشرابو په ذریعه هغه شې تیر کړي کوم شې په حلق کېنې نښتې ویاود مړکیدو خطر وی، په هغه

خپله مری (حلق) خلاصول مباح دی، لیکن ددې نه دانه ثابتیږي چه ددې حرام خيزونو نه فائده اخستل جائز دی۔
اونن صبا په عامو دوايانو کښې هم نشه آور خيزونه استعمالیږي سره ددینه چه نه اضطرار شته اونه ضرورت بلکه صرف ددې وجه نه ؤ استعمالوی چه دیو مرض علاج ورباندې کوی اود حلال حرام غم ورسره نه وی، اوکوم علماء چه دافيونو اونورو نشه آورو خيزونو نه علاج کول جائز گنږي هغوی یو خو شرطونه لږوی لکه ددې بیان دمفتي محمد شفيع صاحب په دې لاندینی عبارت کښې موجود دې هغه فرمائی:

(۱) حالت اضطراری به وی چه دمرگ خطر به وی، دمعمولی تکلیف او مرض داحکم نه دې۔

(۲) دحرامو نه بغیر به بل څه ده ته نه ملاویږي، یا به ملاویږي خو موثر به نه وی۔

(۳) چه دحرامو خيزونو داستعمال په وجه به دمرگ نه بچاؤ یقینی وی لکه یوسړې ډیر اوږدې وی اومردارې نه یودوه نوږې اوخوری عادتاً انسان دمرگ نه ورباندې خلاصیږي۔

اوکه چرې یودوائی حرامه وی دهغه استعمال مفید

معلومیږي لیکن دهغه نه شفا یقینی نه وی نو دهغه استعمال هم نه دې جائز۔

دغه شان لذت حاصلول به مقصود نه وی اود ضرورت نه زیات به ؤ نه استعمالوی۔ (معارف القرآن: ۱/۴۲۵)۔

۱۶: خليل سهارنپوری صاحب په بذل المجهود (۴/۶) کښې لیکي:

والصحيح من مذهبنا جواز التداوى بجميع النجاسات سوى المسكر، جمعاً بين الحديث.

(زمونږ په مذهب کښې صحيح خبره داده چه په هر قسمه نجس شيانو سره دوائی کول جائز دی، سیوا دنشه آورو خيزونو نه، دپاره ددې چه ټول احاديث سره راجمع شی)۔

نو مجوزین حضرات دې اووائی چه دامسکر دی که نه، چه مسکر شو نوبیا خو حنفی مذهب کښې هم ورباندې تداوی نه ده جائز!

۱۷ - مرقات کښې ملاعلی قاری وائی:

ولا يجوز التداوى بالحرام الا ما خصته السنة من ابوال ابل (په حرامو باندې دوائی کول جائز نه دی مگر هغه امتیازې داوښانو چه سنت خاص کړیدی)۔

د چرسو، آفيونو

اونور نشه آور خيزونو ضررونه

ددې خيزونو ضررونه خو علمائو او اطباءو ډير زيات بيان كړي ليكن زه دلته د (مشت نمونه خروار) په طور بعضې ضررونه ذكر كوم، مشهور متل دې:

العقل تكفيه الاشارة

(هونبیار له اشاره كافي ده)۔

ملاعلى قاري په مركات (۳/۲) كښې په (باب السواك) كښې فرمايلي:

افيونو كښې (۷۰) اويا ضررونه دي، په دې كښې د ټولونه كم او معمولي ضرر دادې چه انسان نه د مرگ په وخت د شهادت كلمه هيريږي (والعياذ بالله)۔

دغه شان نورو علمائو ددې (۱۲۰) قسمه ديني اودنيوي ضررونه ليكلي دي، چه هغه دادې:

انها تورث الفكرة الرديئة وتجف الرطوبات الغريزية وتعرض البدن لحدوث الامراض، وتورث النسيان، وتصدع الرأس، وتقطع النسل، وتجف المنى، وتورث الموت الفجاءة، واختلال

العقل، وفساده، والدق، والسل، والاستسقاء، وفساد الفكر، ونسيان الذكر، وافشاء السر، وانشاء الشر، وذهاب الحياء، وكثرة المراء، ونقض المودة، وكشف العورة وعدم الغيرة، واتلاف الكيس، ومجاسة ابليس، وترك الصلاة، والوقوع في المحرمات، والبرص، والجذام، وتوالي الاسقام، والرعدة على الدوام، وثقب الكبد، واحتراق الدم، والبخر، وتنن الفم، وفساد الاسنان، وسقوط شعر الاجفان، وصغر الاسنان، وعشاء العين، والفشل، وكثرة النوم، والكسل، وتجعل الاسد كالعجل، وتعيد العزيز ذليلاً، والصحيح عيلاً، والشجاع جباناً، والكريم مهاناً، ان اكل لايشبع، وان اعطى لايقنع، وان كلم لايسمع، تجعل الفصيح ابكم، والذكي ابله، وتذهب الفطنة، وتحدث البطنة، وتورث العنة، واللعنة والبعد عن الجنة، ومن قبائحها انها تنسى الشهادتين عند الموت بل قيل: ان هذا ادنى قبائحها!!

ترجمه:

۱- ناکاره فکرونه پيدا کوي۔

۲- طبعي رطوبات او چوي۔

۳- بدن بيمارو ته پيش کوي۔

۴- نسيان پيدا کوي۔

۵- سردرد پيدا کوي۔

۶ - نسل ختموی -

۷ - منی او چوی -

۸ - ناخپه مرگ دپاره سبب جوړېږي -

۹ - عقل گډوډ کوی اوفساد پکښه پيدا کوی -

۱۰ - تيبي اونرې مرض پيدا کوی -

۱۱ - استسقاء مرض پيدا کوی -

۱۲ - فکر خرابوی -

۱۳ - ياد خيزونو هيريدو دپاره سبب جوړېږي -

۱۴ - ددې په وجه دانسان نه رازونه خورېږي -

۱۵ - ددې په وجه دانسان نه شر خورېږي -

۱۵ - ددې سره انسان په حياء کيږي -

۱۶ - ډيرې جگړې کوی - جگړالو جوړېږي -

۱۷ - ددې په وجه انسان کښه په محبتی پيدا کيږي -

۱۸ - دعورت ښکاره کولو سبب جوړېږي -

۱۹ - په انسان کښه غيرت ختميږي -

۲۰ - ددې په وجه دانسان بټوه (جيب) تباه کيږي -

۲۱ - دابليس ملگرمې جوړېږي -

۲۲ - په نمازه کيږي -

۲۳ - برگې مرض او

۲۴ - جذام مرض پيدا کوی -

۲۵ - پرله پسې بيماريانې پيدا کوی -

۲۶ - رعشه (رپ رپ) مرض پيدا کوی، چه اندامونه

لږزيږي

۲۷ - جگر سورې کوی -

۲۸ - وينه او چوی -

۲۹ - خوله بدبويه کوی، گنده بغل پيدا کوی -

۳۰ - غاښونه خرابه وی -

۳۱ - دسترگو دباندو وينستان غورزوی -

۳۲ - غاښونه واړه کوی -

۳۳ - سترگې شب گورې کوی -

۳۴ - بزډلی پيدا کوی -

۳۵ - سستی پيدا کوی -

۳۶ - زمري نه سخه جوړوی -

۳۷ - عزتمند نه ذليله جوړوی -

۳۸ - روغ نه بيمار جوړوی -

۳۹ - بهادر نه بزډله جوړوی -

۴۰ - شريف نه کمينه جوړوی -

۴۱ - که څه خوري نو نه مړيږي -

۴۲ - که څه ورکړې شي په هغه قناعت نه کوي.

۴۳ - که خبرې ورسره کيږي نو نه اوري.

۴۴ - فصيح (جراړه) نه چارې جوړوي.

۴۵ - هوښيار نه کم عقل جوړوي.

۴۶ - زیرکتيا ختموي.

۴۷ - خيټه غټوي.

۴۸ - دنامردئ او

۴۹ - لعنت او

۵۰ - جنت نه دلرې والي سبب جوړيږي.

۵۱ - اوددې ځينه قباحه دادي چه انسان نه کلمه

دشاهات هيروي دمرگ په وخت کښې (په الله پناه)

۵۲ - د سرطان (کينسر) ډير قسمونه پيدا کوي.

۵۳ - دسينې ډير امراض پيدا کوي.

۵۴ - بلغم پيدا کوي.

۵۵ - توخه پيدا کوي.

۵۶ - ساه بندي مرض پيدا کوي.

تنبیه: که څوک ددې ضررونو معلوموي نو دا کتابونه

دې اوگوري:

موارد الظمان (۵/۳).

دغه شان حکيم محمد طارق محمود چغتائي په خپل کتاب
ست نبوي ﷺ اور جديد سائنس (۱/۲۴۴) کښې د (نشه،
صحت، اسلام او جديد سائنس) په عنوان سره ډير ښه تحقيق
ليکلی اوددې نشه آور خيزونو ضررونه ئې ډير زيات بيان کړيدي.
(اضرار المسكرات والمخدرات، لعبد الله بن جار الله بن ابراهيم
الجار الله).

دغه شان (الدخين مادة، وحكمها، حررها ابو بكر الجزائري الواعظ
بالمسجد النبوي) رسائل الجزائرى (۲/۵۳۳) طبيك معك. دې کتاب
کښې هم دنشه آور خيزونو اضرار په تفصيل سره بيان شويدي،
للدكتور صبرى القبانى.

دغه شان: (الدخينة فى نظر طبيب) ددكتور دانيال، ايچ، كرس كتاب
په چه په دې موضوع باندې ئې ښه بحث كړې دې.

د سگریټ، چیلیم اونسوارو حکم

سگریټ، چیلیم اونسوار داتول حرام دی، ځکه دې هېڅ څه نه ده. خیر بنیګر نهشته او ضررونه نقصانات ئې ډیر زیات دي. زه به دلته اول ددې ضررونه ذکر کړم او بیا به ددې شرع حکم سره ددلا تلو نه ذکر کړم.

د سگریټ، چیلیم، نسوارو ضررونه:
ددې خیزونه ضررونه دوه قسمه دي:
۱ - بدنی: چې صحت له نقصان او ضرر ورکوي.
۲ - مالی -

نو د سگریټ، چیلیم نسوارو نقصانات خو دومره ښکې او څرګند دي چې هر عقل مند او باشعور شخص پرې ددې ځایونو پرسیدل (۶/۱) چنده زیات - پوهیږي، مشهور متل دې:
عیان را چه بیان!!
لیکن بیا هم د فائدې پوره کولو دپاره ددې نقصانات د اعلیٰ علمو او اطباء نه واورئ:

د جرمني یوه مجله (الشبیکل) لیکي:
د امریکې لس (۱۰) سپیشلسټان ماری لینډ د امریکې

(پویزاد) په اداره تحقیقات کښې جمع شول، او د تنباکو څښلو چه کوم اثرات د خلقو په صحت باندې پریوځي په دې موضوع ئې بحث ومباحثه اوکړه، او ټولو په دې لاندینو نقصاناتو باندې اتفاق اوکړو:

۱ - کوم خلق چه سگریټ څښي په هغوی کښې دهغه ځای په نسبت چه سگریټ نه څښي دمرګ اندازه (۶۸) نېصده زیاته ده.

۲ - کوم خلق چه سگریټ څښي هغوی دلاندینو ډګرشوی مرضونو دوجې نه زیات مړه کیږي په نسبت دغه کسانو چه سگریټ نه څښي:

(۱) د پیپرو سرطان (کینسر) ۱۰/۸ چنده زیات دې.

(۲) په پوزه، مړی او د ساه په نالی کښې التهاب او سوزش ددې ځایونو پرسیدل (۶/۱) چنده زیات.

(۳) د مړی کینسر (۵/۴) چنده زیات.

(۴) د خله دننه سرطان (۴/۱) چنده زیات.

(۵) د خوراک په نالی (لاره) کښې د کینسر (۳/۴) چنده زیات.

(۶) د معدې مرضونه (۲/۴) چنده زیات.

(۷) دویم ځل والا امراض (۲/۶) چنده زیات.

(۸) په زړه باندې چرېي وغيره امراض (۱/۷) چنډ زيات.

۳ - ددې مطلب دادې چې په غوړ اوزړه باندې دچرېي خوریدلو مرض په تنباکو نوشانو کېنې په نسبت دغې تنباکو نوشانو اویا (۷۰) فیصده زیات دے.

اودلاړو دنالۍ په پرده اوپه نظام تنفس کېنې سوزش التهاب پنځه (۵) فیصده دے.

دپیپرو سرطان کوم سرطان چې دنورو تمامو اقسامو زيات خوریدونکې او عام دے، نو ددې ښکار کیدونکې احتمال دغیر تنباکو نوشانو په نسبت په تنباکو نوشانو کېنې هزار (۱۰۰۰) فیصد زیات دے.

(ماخوذ از مجله: الحضارة، دولسم کال عدد ۳ و ۴ ص (۱۵۸) بحواله: تربية الاولاد فی الاسلام للشيخ عبد الله ناصح العلوان) د بېل (نری مرض) د تدارک او ختمولو په سلسله کې قائمه شومې دشام دملک یومې کمیتې یوه بیان جاري کړیدې په هغه کېنې لیکلې دی چې:

دکلونو دتحقیق اود علمي بحث ومباحثې نه دالاندې خبرې ثابتې شویدی چې کله یو کس سگریټ څښي نو هغه لوگې اویاسی اودهمدې لوگې نه هغه نوی (۱)

فیصده په خپل ځان کېنې محفوظ کوی، لکه څنگه چې د تنباکو سوزیدلو سره چې کومه سیاهی اوتوروالې جوړېږي هغه هم دساه په نالو کېنې جمع کیږي اودا سیاهی اوتور والې دکیماوي قسم دمرکباتو دمجموعې یو قسم دے چې ددې په ذریعه دسرطان دبعضې اقسامو پیدا کیدلو ذریعه ده، اوبل طرفته نور باقی مانده عناصر او اجزاء خارخت پیدا کوی، اود پیپرو دنری مرض اود نورو خطرناکو، مهلکو جراثیمو دحملې دپاره بهترین ځای جوړوی.

هغه خلق چې سگریټ څښي دهغوی نرې مرض او سرطان (کینسر) دهغه خلقو په نسبت زیات وی څوک چې سگریټ نه

څښي، اوورسره دسگریټ څښلو دعادت په وجه په پیپرو کېنې نور لاعلاج بیماریانې پیدا کیږي مثلاً دمری په نالۍ التهاب اوسوزش اود پیپرو پرسیدل او ساه اخستل گرانیدل، اوتپ دق، سگریټ نوشی دزړه مرضونو طرفته لاره هواروی، ځکه چې نکوئين دزړه دقار زیاتوی اود وینې نالو ته نقصان رسوی، چنانچه یې شماره سگریټ څښونکي دخپلې زندگی دختمولو دپاره ډیر لوئې قیمت اداکوی، دې وجه نه دسگریټ نوشی نه ځان ساتل پکار دی

اودخپل صحت دحفاظت دپاره ددې نه بچ کيدل انتهائي ضروري دی-

(بحواله: تربية الاولاد في الاسلام)-

يو شاعر څه ښه وييلي:

تنباکو نوش راسين سياه است

اگر باور نداری نشه گواه است

دغه شان ډاکټر دانيال، ايچ، کرس چه په (واشتن) ښاريه کښه دعصبی امراضو متخصص دې په خپل کتاب: (التدخين في نظر الطبيب) چه الزهره عربي ته ترجمه کړې (ص: ۳۲) کښه ديو عنوان: في التبغ تسعة وعشرون نوعاً من السم لاندې ليکي:

ويتضح من ذلك ان دخان التبغ يحتوى على مالا يقل عن تسعة عشر نوعاً من السموم، وان كلاً منها له مفعول قاتل. يعنى: سگريټ، چيلم کښه تقريباً نولس (۱۹) قسمه زهريلي مواد دي، چه په دې کښه هريو په قتل کښه خپل پوره کردار اداکوي-

دغه شان علي طنطاوي په خپله فتاوى ص (۱۱۷) کښه ليکي:

وقد اجمع الناس من مسلمين وغير مسلمين ممن له علم

وخبرة على ان الدخان مؤكد الضرر، معدوم نفعه وان من المصلحة منعه ومحاربته.

(په دې خبره ټولو مسلمانان او غير مسلم ټول متفق دي چالره چه علم اوپوهه وي چه: سگريټ، چيلم سخت ضرر خيزونه دي چه فائده ئه نشته، اومصلحت په دې کښه دې چه ددې نه منع اوکړې شي، اوددې سره جگړه اوکړې شي)-

دسعودي عرب (عرب نيوز) په ورځ پانړه کښه د دينياتو صفحه د (Islam inprospective) (اسلام ان پراس پيکټيو)

په عنوان سره دعادل اصلاحي دادارت لاندې شائع کيږي اودا صفحه (رابطه) مياشتنه مجله (بينکاک، کراچي) په اړه کښه د (دين کاراسته) په عنوان سره خورېږي، چه ددې ورځپاڼې ټول سوالات کليم چغتائي په يو کتابي شکل کښه راجمع کړيدي اوددې نوم دې (اسلامي طرز فکر)-

ددې کتاب په (۱۹۱/۲) صفحه کښه دي:

دتنباکو په لوگي کښه (۵۰۰) داسه مرکبات پيدا کيږي چه ډيرزيات نقصان ورکونکي دي-

چنانچه دادتعجب خبره نه ده چه يواځې تمباکونه دپيپرو

سرطان جوړشي اودا حقيقت دے چه دپيپرو (۹۰) فيصد سرطان دتمباکو دوجے نه پيدا کيږي۔

دغه شان تمباکو نور ډير اقسام دسرطان پيدا کوي، مثلاً: دشونډو سرطان، دورو سرطان، دحلق سرطان، اوپه زنانو کښه درحم سرطان۔

تمباکو دساه په نالو کښه دپرسوب اود ساه په اخستلو کښه درکاوت باعث هم جوړيږي، دغه شان دا دزړه د مرضونو سبب هم جوړيږي۔

داورځ پانږه په خپله صفحه :

(Islam inprospective) کښه داخبره زياتوي :

ددے تمباکو اثرات اواضرار صرف دتمباکو څښونکو پورے محدود نه دي بلکه دتمباکو څښونکي لوگے دنورو خلقو دپاره هم خطرہ وي، او هغه هم ددے مرضونو سبب جوړيږي۔

دغه شان داورځ پانږه ليکي :

که ته دسگريټو، چيلمو داضرارو فهرست چه داکوم قسم مرضونه پيدا کوي، اوگورے نو تاته به داخبره بالکل يقيني معلومه شي چه :

[سگريټ وژل کوي]

په کتاب مجموعه الرسائل عن التدخين ، تاليف مجموعه من العلماء تحت اشراف ادارة البحوث العلمية والافتاء والدعوة والارشاد) کښه ليکي :

دسگريټو او چيلم او نورو مخدراتو څښونکوپه لسو کښه درے اوياخلور دتمباکو څښلو دوجے نه مړه کيږي۔

دغه شان يو سگريټ دانسان پنځ نيم منته عمر کموي او يوځوان چه دورځے شل سگريټه څښي نو دده دځواني په عمر کښه به دده د عمر نه (۵) کاله کمه وي۔

(اوگوره ص : ۷۰)۔

دغه شان هغوی ليکلي دي چه په دنيا کښه په لکونو خلق دسگريټو او چيلمو دوجے نه مړه کيږي۔

دارنگ يوه مجله عدد نومبر، دسمبر سنه (۱۹۷۸) چه د:

Past Graduate Doctor نوم ياديږي ددے داضرارو

تفصيل شته دے۔

ددے نقصانات نور ډير علماؤ او ډاکترانو ذکر کړيدي ليکن زه په دے باندے اکتفاء کوم، العاقل تکفيه الاشاره۔

۲- دويم قسم : مالي توان :

سگريټو، چيلم او نسوارو والا دورځے ډيرے روپي خرچ کوي په دغه فضولتيا باندے۔

د سگریټ، چیلم او نسوارو شرعی حکم

هرکله چه د سگریټو، چیلمو او نسوارو صحی اودنیوی نقصانات تاسو ته معلوم شو، چه دخومره زیاتو امراضو سبب جوړیږي او په دې باندې زمونږ خومره مالونه خرچ کیږي، د شریعت حکم په دې باره کښه څه دې قال الله تعالی:

﴿وَيَحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثُ﴾ الاعراف ۱۵۷-
(حلالوی دوی له پاک خیزونه او حراموی په دوی باندې خبیث خیزونه).

سگریټ، چیلم او نسوار د اتول خبیث خیزونه دی اود اتول د خبیث د تعریف لاندې راځي-
خصوصاً نسوار خو د چرگو د گندگي سره صورتاً او وصفاً دواړه مشابهت لري-

نسواریان دې دانه وائی چه زمونږ دخپله نه خو بوئ نه ځي، صاحبانو! گونگت د گندې په پوهیږي؟
د گندگي بوئ هغه څوك محسوسوی چه هغه د گندگي سره کار نه لري-

صرف په پاکستان کښه په ملیونو داسه خلق شته ده چه هغوی نسوار، سگریټ او چیلم منشیات څښي، دغه شان افغانان هم په لکھونو انسانان ددې لعنت په نشه اخته دي، باقی دنیا لا خو پریږده!

آیا هره ورځ چه په لکھونو، کروړونو روپي په دې گندونو ورکول کیږي داسر اسراف او بذر نه دې!
که دغه روپي په مسکینانو یا د اسلام په خدمت کښه لیگیدل نو په کال کښه هر ملک کښه به په زرگونو انسانان د سوال او گداگری نه خلاصیدل!

دغه شان (hexagon) مجله په کال (۱۹۷۸) جلد (۱) عدد (۳) کښه لیکي چه:
د تمباکو شرکتونه دورځي دهر انسان دپاره خومره چه په زمکه اوسیدي دوه سگریټه تیاروی-
(بحواله: مجموعه رسائل عن التدخين ص ۶۹)-

زۀ په قسم سره وایم چه د نسواری دخله نه دومره سوړ
او گنده بوئے ځی چه د انسان زړۀ مری ته رارسوی، الله
تعالی دے د نسواریانو د بنځو چاره او کړی!

هغه به شاذ او نادر وی چه نسوار هم کوی اود خولۀ نه ئے
بوئے هم نه ځی، دابه لاڅوک وی!

دغه شان الله رب العزت فرمائی:

﴿ولا تلقوا بأيديكم الى التهلكة﴾

(ځان د خپله لاسه دهلاکت کنده ته مه غورزوئ)

بل ځائے ارشاد دے:

﴿ولا تقتلوا انفسكم﴾

ترجمه: خپل ځانونه مه وژنئ!

اودخپل ځان وژل داهم دی چه داسے ضرری خيزونه
استعمالوی چه هغه دمرگ سبب شی.

او د عصر حاضر ډاکټرانو دا ثابته کړيده چه په تمباکو
کبنے (۵۰۰) مرکبات داسے شته چه هغه سخت ضرری
دی.

دغه شان په سگریټو کبنے چه کوم زهریله مواد دی مثلاً
نیکوتین: ددے په باره کبنے یو مسلمان ډاکټر چه په
لندن کبنے دطبیبانو دملکی کلیے رکن دے وائی:

نیکوتین دومره خطرناک زهرجن شے دے چه دیو تکره
ځوان دمرگ دپاره دهغه یو ملی گرام (m g) کافی دے چه
دهغه رگ کبنے داخل کړے شی، اوسره ددے نه یو سگریټ
هم ددینه خالی نه دے په هر سگریټ کبنے دیو نه تر درے
ملی گرامو پورے نیکوتین وی.

(اوگوره: رسائل الجزائری (۵۳۴/۲) الواعظ بالمسجد النبوی،
مجموعه رسائل عن التدخين، موارد الظمان (۱۸۶/۵) -

دغه شان مخکبنے چه ددے دضررونه ذکر شو، نو اوس
ددے استعمال خپل ځان وژل نه دی!

ددے استعمال ځان دهلاکت کنده ته غورزول نه دی!

رسول الله ﷺ فرمائیلی دی:

لاضرر ولا ضرار

نه خپل ځان ته ضرر رسول جائز نه دی، نه بل چاته.

مونږ داخپل نفسونه په الله رب العزت باندے خرڅ کړی
دی.

﴿ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة﴾

دسواریو، سگریټو او چیلیم دتحریم بله وجه داده:

چه په دے کبنے اسراف دے او اسراف په شریعت کبنے
حرام دے.

د چرسو، آفيونو او نورو

۱۰۴

نشائي څيزونو حکم

دغه شان دا څيزونه د فائده نه خالي دي بلكه خالص ضرر
دې لکه مخکې بار بار ذکر شو۔

او الله رب العزت اسراف حرام کړې او مونږ ته ئې خبر
راکړې چه الله اسراف کونکو سره مينه نه کوي لکه ارشاد
دې:

﴿ولا تسرفوا انه لا يحب المرففين﴾

(اسراف مکوي بيشکه الله مينه نکوي د اسراف کونکو
سره)

دارنگ الله تعالى فرمائي:

﴿ان المبذرين كانوا اخوان الشياطين﴾

(اسراف کونکي د شيطانانو روڼه دي)۔

د تبذير تشريح د ابن مسعود نه داسې نقل ده:

هو انفاق المال في غير حقه

(تبذير دې ته وائي چه بې ځايه مال خرچ کړې شي)۔

او ابن عباس فرمائي:

انفاق المال في غير منفعة

(مال په داسې ځاي کبې لگول چه هيڅ فائده نکوي)۔

مجاهد فرمائي:

لو انفق ماله كله في الحق ما كان تبذيرا

د چرسو، آفيونو او نورو

۱۰۵

نشائي څيزونو حکم

(که انسان خپل ټول مال په حق کبې خرچ کړي، نودابه
تبذير نه شمارلې کيږي)۔

(اوگوره: موارد الظمان لدروس الزمان: (۱۸۷/۵)۔

محرمو!

دخپل ځان نه د شيطان روڼه جوړول حرام دي، آيا تاسې

داغواړئ چه د الله تعالى د مينه نه بې برخه پاتې شئ!

علماء کرامو ليکلي دي: چه په صغيره گناه باندې اصرار

او هميش والې کول دې نه کبيره گناه جوړيږي، او اصرار

علي الكبيرة انسان کفر طرفته رسوي۔

(اعاذنا الله واياکم عنه)۔

د سگريټ، نسوار او چيلم اخستل خرڅول حرام دی

ځکه مخکې ذکر شو چه داټول خيزونه حرام او خبيث
دی او د حرام خيزونو خرڅول هم حرام وی-
۱ - قال الله تعالى :

﴿ولا تعاونوا على الاثم والعدوان﴾

(او يو بل سره د گناه اوزياتي په کارونو کېښه مدد مه کوئ)
او د دې په اخستلو، خرڅولو کېښه په گناه مدد راځي-

۲ - حديث شريف کېښه دی :

ان الذي حرم شربها حرم بيعها

يعني : هغه ذات چه د دې (شرابو) څښل ئه حرام کړيدی
نو د دې اخستل خرڅول ئه هم حرام کړيدی-

(مسند احمد (۲۴۴/۴) نسائي (۲۳۰/۲)).

معلومه شوه چه ديو شي استعمال حرام وی دهغه
اخستل خرڅول هم حرام وی-

۳ - بل حديث کېښه دی :

ان الله اذا حرم على قوم اكل شيء حرم عليهم ثمنه.
يعني : الله چه کله په يو قوم باندې ديو څيز خوراک حرام
کړی نو دهغه قيمت (روپۍ، پيسه) پرې هم حراموی-
(مسند احمد : ۲۴۷/۱)، ابوداود (۱۳۷/۲).

۴ - بل حديث کېښه دی :

ان الله اذا حرم شيئاً حرم ثمنه.

(الله چه کله يو شې حرام کړی دهغه قيمت هم حراموی)-
(رواه ابن ابی شيبه عن ابن عباس).

(لوکوره : فتاوی الاسلاميه (۱۷۷/۲)، فتاوی اللجنة (۵۵ - ۶۳)،
فتاوی ثنائيه (۱۱۶/۲)، فتاوی الدين الخالص تفصيلاً (۱۵/۳)
شيخنا ابی محمد امين الله حفظه الله، الفقه على المذاهب الاربعة
(۳۹/۵)، الفتاوی السعديّة ص (۶۱۵)-

په دے حقله د علماؤ نظر

دلته زه د علماؤ داقوالو تفصيل نکوم، صرف د الازهر د علماؤ فتوی دغه شان

په تاریخ (۲۷) جمادی الاولی (۱۴۰۲ هـ) موافق (۱۹۸۲) مارچ کښه دمسکراتو اومخدراتو دمخ نیوی دپاره په مدینه طیبه کښه د علماؤ اسلامی عالمی کانفرس اوشو چه دره ورځے ئے دوام لرلو، ددغه موادو داستعمال په باره کښه رائے ورکړه شوه.

اول : د جامعة الازهر د علماؤ فتوی :

ډاکټر خیاط چه د عالمی صحی اداره دمشرقی بحیره روم علاقائی دفتر ډائریکټر دے، هغه د تمباکو خکلو اود تمباکو دعمومی استعمال په باره کښه د جامعة الازهر د علماؤ نه فتوی اوغوبښته، او هغوی ته ئے د تمباکو استعمال اود تمباکو څښلو اثرات د جدید سائنسی تحقیق نتایج هم پیش کړل.

جامعة الازهر دا تحقیق دخپلو لسو محققینو علماؤ مخه ته وړاندے کړل اود هریو نه ئے په دے باره کښه فتوی

اوغوبښته.

دے لسو وارو علماؤ دامتفقه فتوی ورکړه چه اسلام د تمباکو داستعمال ممانعت کوی.

په دے لسو علماؤ کښه د (۸) علماؤ فتوی داوه چه تمباکو څښل حرام دی.

اود (۲) علماؤ فتوی داوه چه تمباکو څښلو حد دمکروه تحریمی نه تر حرامو پورے دے.

(ماخوذ از : عرب نیوز، د دینیانو صفحه، بحواله اسلامی طرز فکر (۱۹۲/۲) اردو ترجمه : کلیم چغتائی).

دغه شان مدینه طیبه کښه په کال (۱۴۰۲ هـ) الموافق

(۱۹۸۲) کښه دمشرانو علماؤ یو عالمی کانفرس جوړ

کړه شو چه دے کانفرس دره ورځے دوام لرلو (۲۷) نه تر

(۳۱) جمادی الاولی پورے، اوپه هغه کښه دا لاندینی

فیصله اوکړه شوه :

واصد رقراراً بالاجماع بتحريم تعاطي التبغ باي شکل من

شکل استعماله مضغاً وسعوطاً وتدخيناً، وافتوا ايضاً بحرمة

راغنة والا تجار به.

په دے فیصله اوشوه چه د تمباکو استعمال په هر شکل

کښه چه وی دخپلم په شکل وی یا سگریټو یا هسے ژویل

د داتول حرام دی، دغه شان ددے کرکیله اوتجارت کول

هم حرام دی)-

(مجموعه رسائل عن التدخين ص (۴۱) تالیف مجموعه من العلماء)، ناشر: ادارة البحوث العلمية والافتاء.

علامه ابن باز مفتی الدیار السعودیه فرمائی:

التدخين من المحرمات المضرة بالدين والدنيا والصحة.
(الفتاوى الاسلامية (۲/۲۷۷).

(سگریټ، چيلم دهغه حرامو خيزونو نه دی چه دین، دنیا اوصحت ته ضرر رسوی)-

دغه شان فرمائی:

الدخان من الاشياء الضارة والخبیثة، وقد اجمع العارفون به من الاطباء وغيرهم على انه مضر بالصحة خبیث العاقبة، خبیث الرائحة. (الفتاوى الاسلامية: ۲/۲۷۷).

(سگریټ، چيلم دهغه خيزونه نه دی چه خبیث هم دی او انسال ته ضرر هم ورکوی، اوکوم طبیبان وغیره چه په دې باندې پوه دی دهغوی ټولو په دې خبره اتفاق دې چه داصحت له ضرر ورکوی، انجام ئې خبیث دې، بوئ ئې قبیح دې)-

اوس دمجوزینو دلائل ذکر کیري اودهغه جواب کوم چه مولانا عمر شریف صاحب هم په یو اشتهار کښې ذکر کړي سره د بعضی زیادت نه -

د مجوزینو دلائل

بعضی صاحبان داگمان کوی چه دافینو کرکیله اودهغه تجارت جواز په (احسن الفتاوی) اود نیو ټاون اونورو مدرسو په فتاواؤ کښې موجود دې نو لهذا داهم دجواز دلیل دې:

الجواب: ولا حول ولا قوة الا بالله:

۱ - شاید دا صاحبان دلائل شرعیه نه پیژنی، گنې داسې استدلال به ئې کله هم نه وې نیولې-

ځکه دلائل شرعیه خلور دی:

(۱) کتاب الله

(۲) سنت رسول ﷺ

(۳) اجماع امت

(۴) قیاس (صحیح) صرف دمجتهد دپاره-

اوپه احسن الفتاوی اونورو فتاواو کښې ددې دلائلو نه پوهم نشته-

۲ - په دې فتاواؤ کښې ئې دلیل نه دې ذکر کړې اوقانون دې چه دکومو مسائلو دپاره دادلل شرعیو نه ماخذ نه وی

هغه به مردود وی۔

علامه عبد الحی الکهنوی فرمائی :

قال علی القاری : قال امامنا ای ابو حنیفة :

لا یحل لاحد ان یأخذ بقولنا ما لم یعلم (یعرف) ماخذ من الكتاب والسنة واجماع الامة والقیاس الجلی فی المسئلة۔
(النافع الكبير ص (۱۸) مجموعة الرسائل (۲۸/۱) -

(ملا علی قاری فرمائی : امام ابو حنیفہ فرمائی :

هیچا دپاره داجائز نه دی چه زما په خبره باندې عمل وکړی ترڅو چه ورته دامعلومه نه شی چه ددې مسئلې ماخذ د کتاب الله، سنت رسول، اجماع امت او بنسکاره قیاس نه معلوم نشی)۔

زۀ وایم : چه امامانو خو هریو خپله غاړه خلاصه کړېده او فرمائیلي ئې دی چه : هیچا له داجائز نه دی چه زمونږ په خبره یې دلیله عمل وکړی۔

ددې زیات تحقیق زمونږ د شیخ ابو محمد امین الله حفظه الله په فتاوی کښې کتلې شی۔

دغه شان د تقلید یې دلیله خبرو منل چه کوم نقصانات دین کښې پیدا کړیدی نو ددې نقصاناتو خو اول اول رب العالمین ډیر ښه خبر دې اویا روسته د دین اهل حق علما

اوکه تاسې د تقلید نه اوددې خبرې چه یې دلیله خبره منل دین ته څومره نقصان رسوی معلومول غواړئ نو د فقیه العصر شیخ ابو محمد امین الله حفظه الله کتاب : (د تقلید حقیقت) مطالعه کړئ چه ډیر فائده مند کتاب دے۔

۳ - نن صبا دهغه فتوو هیڅ اعتبار نشته چه په هغه باندې ئې دلیل نه وی پیش کړی۔

علامه شامی لیکي :

واعلم ان ههنا قاعدة مقررة وهی ان المسائل الفقهية ان كانت مأخذها معلوماً مشهوراً من الكتاب والسنة والاجماع فلا نزاع فيها لاحد والا فان كانت اجتهادية ينظر ان نقلها مجتهد و اثبت نقله كذلك والا فان كان ينقل من قبل نفسه او من مقدم آخر او اطلق فان كان بين دليلاً شرعياً فلا كلام والا ينظر فان وافق الاصول والكتب المعتمدة يجوز ان يعمل به وينبغي للعلماء ان يطلب عليه الدليل وان خالف ما ذكر فلا يلتفت اليه فقد صرحوا ان المقلد ان افترى بالانقل عن المعتمرات فلا ينظر الي فتواه۔

د علامه شامی ددې خبرې حاصل دادې چه د مقلد

فتی دخبرې هیڅ اعتبار نشته ترڅو چه په خپله فتوی

باندې دلیل شرعی پیش نه کړی۔ دا حنافو د اصولو مطابق

مجازینو دفتوو هیڅ اعتبار نشته۔

۴ - د متاخرينو فتوى او قول چه دليل نه ماخوځ نه وي نو ددې حکم رد کول دي -

و حکمه الطرح والجرح. (النافع الكبير ص (۱۹)

۵ - په دې فتوو کښې چه د تحليل کوم علت بيان شوي دې چه افیون نن صبا دوايانو کښې استعمالیږي نو دا علت او وجه د تحليل صحيح نه ده -

اولاً : افیون په اجماع سره حرام دی او مخکښې ذکر شو چه په حرامو شيانو سره دوائی کول حرام دي -

ثانياً : په افیونو علاج کول په اضطراری حالت کښې مباح دي، اويوشه چه په اضطراری حالت کښې مباح شي نو دا په عامو حالاتو کښې دجواز دليل نه وي -

او که چرې په حرامو څيزونو سره دوائی کول په حالت د اضطرار کښې علت شي دپاره دجواز داخستلو او خرڅولو او کرکيلې دافيونو نو بيا خو د شرابو کارو بار هم جائز کيدل پکار دي ځکه احناف علماؤ وئيلي دي چه که يو سړي ته سخت مرض ورپيښ وي اويو پوهه طبيب ورته ووائی په ستا علاج په شرابو کښې دې، نو ده له شرابو استعمالول جائز دي - (اوگوره: کفايه المفتی (۱۱۲/۹) -

دغه شان عالمگیره کښې دي :

يجوز للعليل شرب البول والدم واكل الميتة للتداوى اذا اخبره طبيب حاذق.

(بحواله كفاية المفتی (۱۴۵/۹) و كذا في الشامية (۲/۲۴۹).

ثالثاً : که چرې دافيونو د حلال والی علت داشي چه داپه دوايانو کښې استعمالیږي ، نو بيا خو دا علت په شرابو، وينه او مرداره کښې هم ملاويږي، نو بيا به په عامو حالاتو کښې دهغه حکم څنگه وي ؟

۶ - د (نيو ټاون) والا فتوی غلط او خطاء ځکه ده چه په هغه فتاوی کښې مفتی صاحب ليکلي دي :

افیون چه داندازې دسکر نه کم وي په دوائی کښې ئ استعمالول جائز دي، اود سکر (نشې) داندازې نه چه زیات وي بيائے استعمالول ناجائز دي -

حالانکه په مسکراتو (نشې آور څيزونو) کښې داتقسيم کول دصحيح احاديثو نه خلاف دی کوم چه مخکښې ذکر شو، چه رسول الله ﷺ فرمائی :

(ما سکر کثيره فقليله حرام)

(دکوم څيز چه ډيرې اندازې استعمالولو سره نشې را ولي، دهغه کمه حصه استعمالول هم حرام دي) -

دارنگ دافتي د اصول فقه حنفی نه هم خلاف ده،

حکمه دامام محمد په نیز لکه څنگه چه دنشه آورو
خيزونو ډيره حصه حرامه ده، دغه شان دهغه کمه حصه
هم حرامه ده۔

او د احتافو په نیز فتوی هم دامام محمد په خبره ده لکه
د دغه تفصیل مخکې تیر شو۔ لهدا دا فتوی غلطه او په
بنیاده ده۔

دغه شان دنیو تاوون په فتوی کې دى :

دافيونو کرکيله اودهغه اخستل خرڅول جائز دى۔

بيا د دغه دليل ذکر کوى او فرمائى : لکه شامى کې دى :
وصح بيع غير الخمر، صحة بيع الحشيشة والافيون قلت :
وسئل ابن نجيم بيع الحشيشة فكتب لا يجوز فيحمل ان
مراده بعدم الجواز عدم الحل.

نو د دغه يو څو جوابه دى :

اولا : په دغه غور کول پکار دى چه مفتى صاحب چه
کوم دليل ذکر کړيدى دا د دلا ئلو شرعيه و نه دى او که نه ؟

ثانياً : د درمختار مصنف وائى : چه دا حرام دى او دليل ئ
حديث در رسول الله ﷺ پيش کړى چه رسول الله ﷺ د دغه

نه منع کړيده۔ ليکن شامى د دغه حاشيه ده، او هغه کې
جواز ته اشاره ده، خوپه دغه خبره نه دليل شته نه بل څه

عقلی خبره۔

اودا اوسنى حنفى مفتيان صاحبان متن پريږدى او په
حاشيو پسے روان دى، حال دا چه د احتافو په نیز نزد عبرت
متن لره د دغه په مقابل د حاشيه کې، لکه خپله رد المحتار
(۳۱۷/۴) کې دى۔ او دانه د مگر تقليد دمقلد دغه چه
هغه مقلد ابن عابدين شامى دى۔ فاعتبروا يا اولي الابصار

!!

ثالثاً : که مفتى صاحب د دغه عبارت ترجمه په اردو يا
پښتو کې کړى وي نو شايد سوال کونکى ته به په خپله
معلومه شوى وي چه دافيونو کرل حرام دى، حلال نه دى۔
اوس اول د دغه عبارت ترجمه واورئ :

سيوا د شرابو نه دنورو (نشه آورو) خيزونو اخستل
خرڅول صحيح دى له دغه وجه نه د بهنگو او افیونو
خرڅول او اخستل جائز دى، زه وایم چه دابن نجيم نه
د بهنگو او افیونو اخستلو خرڅولو متعلق تپوس اوشو
نو هغه جواب ورکړو : دانه دى جائز، مصنف وائى : چه
دابن نجيم مطلب عدم جواز نه عدم حل دى۔

نو مصنف په صفا الفاظو سره وویل چه دافيونو تجارت
نه دى حلال، ليکن :

دنيو ټاون دمفتی صاحب نظر په دے الفاظو نه دے لگیدلے۔

دغه شان علامه شامی دافيونو اوچرسو اخستل او خرڅول مکروه تحریمی گنړلی دی لکه هغه فرمائی:

ثم ان البيع وان صح لکن يکره. (شاميه: ۳۲۳/۵).

يعنے: دافيونو اونورو نشه آورو خيزونو اخستل خرڅول اگرکه صحيح دی لیکن مکروه تحریمی خامخا دی۔

دغه علامه شامی په همدغه صفحه کښه فرمائی:

و ذکر ابن شحنة انه يؤدب بائعها

يعنے: ابن شحنة ذکر کړيدی چه ددے خيزونو خرڅونکی له به ادب ورکولے شی۔

تنبیه: فقه حنفی کښه چه مکروه مطلقاً ذکر شی نو

ددینه حرام مراد وی لکه په بحر الرائق (۱۳۱/۱) کښه دی:

واعلم ان المکره اذا اطلق فی کلامهم فالمراد منه التحريم

الا ان ينص علی کراهية التنزيه.

پیاړوسته فرمائی:

قال ابو يوسف لابی حنيفة رحمه الله: اذا قلت شی اکره

فما رأيك قال: التحريم.

دبحر الرائق عبارت علامه شامی هم نقل کړيدے۔

(اوگوره: رد المحتار (۲۲۴/۱)).

جلال الدين الخورزی حنفی هدايه په شرحه کښه هم دا وئيلي دی۔ (الكفايه شرح الهدايه (۴۴۰/۸)).

سرفراز خان صفدر صاحب په راه سنت ص (۲۵۹) کښه ليکلی دی چه مطلق مکروه دامام ابو حنيفه اونورو سلفو صالحينو په اصطلاح کښه ددے اطلاق په مکروه تحریمی کيږي۔

دغه شان داخبره مشهور محدث، مفسر او فقيه علامه نواب صديق حسن خان قنوجي هم دابن قيم په حواله ذکر کړيده چه: دسلفو په اصطلاح کښه حرام مراد وی۔

(اوگوره: الدليل الطالب ص (۵۰۲) لصديق حسن خان)۔

علامه شامی ددے تفصيل نه روسته فرمائی:

والفتوى على قول محمد، وهو قول الثلاثة لقوله عليه السلام: كل مسكر خمر، وكل مسكر حرام رواه مسلم. وقوله عليه السلام: ما اسكر كثيره فقليله حرام (رواه احمد)۔

(شاميه: ۲۲۳/۵)۔

لکه مخکښه مونږ ذکر کړل چه دامام محمد په نیز دافيونو تجارت او زراعت (کرکيله) حرامه ده۔

۸- هرڅومره فتاوو نه چه دغه مجوزين استدلال کوي،

نو داټول مجتهدین نه دی۔ او علامه شامی فرمائی:

ولا عبرة بقول غیر المجتهدین. (شامیه: ۳/۳۳۹).

(د مجتهدینو د قول نه علاوه د بل چا خبره له هیڅ اعتبار نشته)۔

۹ - که چرې د نیو ټاون والا فتوی په غور سره او کتل شی

نو دهغه نه صفا د افیونو حرمت ثابتیږي ځکه په افیونو

چه علاج کولو چه کوم شرائط ذکر دی هغه شرائط بعینه

د شرابو په علاج کولو کښه موجود دی، لکه فتوی

عالمگیری اونورو کتابونو کښه دی:

ولو ان مریضاً اشار الیه الطیب بشرب الخمر روی عن

جماعة من ائمة البلخ انه ينظر ان كان يعلم یقیناً انه یصلح

حله له تناول الخ.

دغه شان په عنایه او کفایه المفتی (۱۱۲/۹) کښه هم

شته۔

سره ددې نه چه د شرابو تجارت بالا تفاق حرام دې نود

افیونو جواز به څنگه راشی؟

۱۰ - په اکثر وفتو کښه مفتیان حضرات په دلیل کښه

احسن الفتاوی او کفایه المفتی د دلیل په طور ذکر کوي

چه په دغه فتاواؤ کښه د جواز خبره ذکر ده، لیکن دا دلیل

داصول افتاء خلاف دې، ځکه د افتاء اصول دادی چه ددې

کتابونو نه فتاوی ورکول صحیح نه دی چه په نوی

تصنیفاتو کښه شمارل کیږي اود معتبرو کتابونو نه حواله

نې ذکر کړې نه وی۔

وكذلك الكتب الحديثة التصنيف اذا لم يشتهر عنه وما فيها

من المنقول الى الكتب المشهورة.

(معین الاحکام ص (۳۲)، بحواله فتاوی دیوبند (۱۰۲/۱)۔

دغه شان دارالعلوم حقانیه یوه فتوی درسال په شکل

شائع کړیده چه دمفتی غلام قادر تحقیق دې او هغه کښه

دادی چه:

مفتی کفایت الله په کفایه المفتی کښه کومه حواله نه

ده پیش کړې اود هغه عبارت او گوري چه نه نې حدیث، نه

نې دکوم مجتهد قول په دلیل کښه پیش کړې، نودا صرف

د کفایت الله رائه ده۔ (ص: ۲۷)۔

دارنگ هغوی فتاوی دیوبند اونورو مجوزینو ته ښه

جوابونه ورکړیدی۔

تنبیه: دا حانفو اقوال اود هغوی تفصیلات مونږ علی

سبیل الزام الخصم ذکر کړیدی، والا فلاحاجة الى قول احد

في مقابلة قول الرسول صلى الله عليه وسلم۔

(کوم مارغان چه چه خپلو پنجو باندې بنکار کوی لکه باز، تپس، وغیره دې کبې داخل دی).

که چرې دغه کلیاتو ته اونه کتل شی، نو پته نه لگی چه دغه مجوزین حضرات به گیدر، پرانگ، شرمخ په څه دلیل باندې حرام گنړی. یا شاید په قرآن او حدیث کبې دگیدر، شرمخ، اولیوه نوم نه ذکر کیدو په وجه باندې به ددوی په نیز باندې دغه حیوان هم حلال وی !!

که چرې گیدران اونور درندگان دشریعت دکلیات اوقواعد په وجه حرام گنړی نو شریعت داقاعده کلیه هم بیان کړیده چه :

کل مسکر خمر، او کل مسکر حرام.

(هر نشه پیدا کونکې شے شراب دی اوهر نشه پیدا کونکې شے حرام ده).

د تفصیل دپاره اوگوره: فتاوی ثنائیه (۱۱۴/۲) لمولانا ابو الوفاء رحمہ اللہ امرتسری رحمہ اللہ تعالیٰ). -

نو آفیون ددې باوجود چه په نشه راوستو کبې په هغه نشه ده. سره ددې چه محدثینو اوفقهاؤ په (کل مسکر) کبې آفیون شامل کړیدی لکه مخکې ذکر شو. **بیم اعتراض:**

د مجوزینو د بعضو شبهاتو جوابونه

مجازین اکثر د عوامو خلقو مخکې د دلیل پیش کوی چه د آفیونو لفظ په قرآن او حدیث کبې نشته نو له دې وجه نه دا حلال دی.

نوددې اعتراض جواب ته حاجت نشته چه ذکر ئې کړم، ځکه دا اعتراض په جهالت او حماقت باندې بناء دې، لیکن دعوامو د فائدې دپاره جواب ورکولې کیږی. په دې خبره ځان پوهه کول پکاردی چه اکثر مسائل کلیه دی جزئی مسائل ډیر کم دی.

ددې جمله نه یو دا هم دې چه :

ان رسول الله ﷺ نهی عن کل ذی ناب من السباع.

(رسول الله ﷺ دهر داپور درنده حیوان دخورلو نه منع فرمائیلې ده).

چنانچه گیدر، پرانگ، لیوه، شرمخ په دې کبې داخل دی، دارنگ هغه فرمائی :

وعن کل ذی مخلب من الطیر

(منع فرمائیلې ده دهر پنجو والو مارغانو نه).

د چرسو، آفيونو او نورو ۱۲۴ نشائی خيزونو حکم

مجازين وائی: که چرې دافيونو تجارت حلال نه وي نو په احسن الفتاوی او نورو فتاوی کښ به ئے ديتہ جائز نه وئیلے۔

جواب: دهر عالم فتوی دهغه ددليل پورے اړه لری، که دليل ئے قوي او پوخ وی نو فتوی به ئے معتبره وی او که نه وی نو بیا ورله اعتبار نشته، صرف د عالم فتوی چه ددليل نه خالی وی واجب العمل نه وی۔

دریم اعتراض:

بعضے صاحبان وائی: که په حرامو سره تداوی کول جائز نه وي نو رسول الله ﷺ به عربینو ته داوښانو دمتيازو څښلو حکم نه کولے د علاج دپاره۔

(عربینو یو څو کسان وو مدینه ته راغلل او مسلمانان شول، لیکن روسته مریضان شول، خیتے ئے خرابے شول، رسول الله ﷺ هغوی ته وفرمائیل: تاسے داوښانو دمتيازے او پیئ (شوده) اوڅښئ لکه دا حدیث ترمذی وغیره نقل کړېدے۔

جواب: (۱) خپله دا حنافو علماؤ نه واوره:

په دے حدیث کښے چه کومه واقعه راغلے ده دا جزئی واقعه ده او حدیث: (لا تداووا) اوددے نه علاوه نور احادیث

د چرسو، آفيونو او نورو ۱۲۵ نشائی خيزونو حکم

عام اوقانون کلی دی۔ او قاعده داده چه دلیل هغه پکار دے چه دقانون او قاعدے په شکل وی، او جزئی معامله خاص دلیل نشی جوړیدے لکه دا جواب مولانا محمد ابو الحسن په تنظیم الاشتات (۲۴۷/۱) کښے کړېدے۔

(۲) جواب: داکوی چه دا خاص وه تر هغوی پورے۔

(او کوره: تنظیم الاشتات (۲۴۷/۱) فتح القدیر (۸۸/۱)۔

(۳) جواب داکوی: چه ددے حدیث نه جواز دتداوی

بالحرام معلومیري اود (لا تداووا بالحرام) او (ان الله لم

جعل الشفاء فيما حرم عليكم) اخرجه البيهقي وابن حبان:

النبي ﷺ نهی عن الدواء الخبيث) وغیره احادیثو نه منع

تداوی بالحرام معلومیري۔

و اصولی قانون دادے چه کله مبیح او محرم سره

تعارض شی نو ترجیح به محرم له وی۔

والاجتمع المبیح والمحرّم فالترجیح للمحرّم۔

او کوره: اعلاء السنن (۲۹۸/۱)، القواعد الفقیه ص (۵۵)

بیه والنظائر ص (۹۳)۔

ویم الزامی جواب:

په دے حدیث کښے چه کومه واقعه راغلے ده دا جزئی واقعه ده او حدیث: (لا تداووا) اوددے نه علاوه نور احادیث

عام ابو حنیفه په نیز داوښ دمتيازے که ددوائی دپاره

(اوگوره بحر الرائق (۱۱۴/۱) فتح القدیر (۸۸/۱) کفایة علی هامش فتح القدیر (۸۹/۱) تنظیم الاشتات (۱۴۸/۱).
۳- داخاص دے تر هغوی پورے -
فتح القدیر (۸۸/۱) تنظیم الاشتات (۲۴۷/۱).

نو اوس دلته څنگه دخپل مطلب دپاره داخاص نه عام جوړوی! دمنسوخ نه غیر منسوخ جوړوی چه احکام ور نه راوباسی.

په یو ځای کښه وایی چه داخاص دے اوپه دے ځای کښه مو عام جوړ کړو.

په هغه ځای کښه چه کله طهارت دمایوکل لحمه خبره راغله نو تاسو وائ: دا حدیث منسوخ دے، لکه مخکښه د کتابونو حواله تیرم شوم، او چه کله دتداوی بالمحرمت خبره راشی نو بیا دا منسوخ نه وی، بلکه مقلد نه مجتهد جوړ شی !! او ددے نه حکم دتداوی بالمحرمت راوباسی!

درس نجیه خبره!
ترمذی (۲۹۱/۱) بحر الرائق (۱۱۵/۱).

۲- دا حدیث خو تاسه منسوخ گنړی چه حقیقت کښه ښه شان په دے ځای کښه دامام ابو حنیفه خبره له منسوخ نه دے.

نجیه خبره ده، یو ځای کښه هغه خاص وو، اوس عام

وی اوکه دغیر دوائی دپاره وی جائز نه دی، نو تاسه څنگه جائز گنړی!

(اوگوره: البحر الرائق (۲۹۵/۸) عالمگیریه، فتح القدیر (۸۹/۱).

شامیه (۱۶۵۴/۱) کښه دی:

ولا یشر بوله اصلاً لا للتداوی ولا لغيره عند ابی حنیفه
نوچه د امام ابو حنیفه په نیز ددے څښل جائز نشو نو ستاسه به پدے باندے نور قیاسات څنگه صحیح شی!
چه دا خبره کوی چه: دمتیازو څښل جائز دی ددوائی دپاره نو دا محرمات هم قیاساً جائز دی ددوائی دپاره!

هویم رد:

صاحبانو! په دے حدیث دعرنینو باندے چه کله علماء کرام دلیل نیسی په طهارت دبول دمایوکل لحمه باندے نو تاسه ددے نه شپارس جوابونه کوی.

۱- رسول الله ﷺ ته ددے وحی شوم وه.

لکه دا خبره عینی شرح بخاری کښه کړیده (۱۵۴/۲)، درس نجیه خبره!

ترمذی (۲۹۱/۱) بحر الرائق (۱۱۵/۱).

۲- دا حدیث خو تاسه منسوخ گنړی چه حقیقت کښه ښه شان په دے ځای کښه دامام ابو حنیفه خبره له منسوخ نه دے.

نجیه خبره ده، یو ځای کښه هغه خاص وو، اوس عام

شو، يوځائے منسوخ وو، او دلته غير منسوخ شو، يوځائے مقلد وو او دلته مجتهد شو!! اوددے نه احکام دجواز د تداوی بالمحرمت راوباسی-

يوځائے کښه دامام ابو حنيفه خبره دکانړی کرښه گنړی، او چرته چه دپيسو خبره راغله، چه نن صبا په افیونو کښه پيسه ډيرے دی نوبيا نه تقليد شته نه امام!

(تعس عبد الدينار وعبد الدرهم) !!

دورگي چھوڑ کړایک رنگ هو جاؤ

سراسر موم هو یا سنگ هو جاؤ

ددے نه دتقليد سپيره توب معلوميری-

اوکه څوک وائی چه **تقليد** تاوان نه کوی اود تقليد په وجه يو کس دآيت او د حديث غلط تاويل کونکے او تحريف کونکے نه جوړپړی : نو هغه دے د الشيخ فقيه العصر ابو محمد امين الله البشاورى حفظه الله تحقيقى او علمى کتاب (**د تقليد حقيقت**) مطالعه کړی، چه د مذکوره دعوے دليل ورته وربکاره شى !!

د افیونو او نورو نشه راوستونکو

خيزونو په روپو کښه د زکوٰه حکم

ډير خلق مونږ نه داتپوس کوی چه دافیونو په پيسو کښه زکات شته، اوکه نه!

نو اول خو دا خبره زده کول پکاردی چه افیون په خضرواتو کښه داخل دی، اود خضرواتو په باره کښه د الله درسول ﷺ فرمان دے چه په دے کښه زکات نشته!

زکات صرف په پنځو خيزونو کښه واجب دے چه دزمکه نه راتوکيږی :

(۱) غنم (۲) جوار (۳) اُرشه (۴) کجورے (۵) اوڅکے-

ددے نه علاوه دراجح قول مطابق په نورو خيزونو کښه زکات نشته، بلکه دهغه په پيسو کښه زکات دے چه کله به هغه روپو باندے کال تير شى، نو زکات به په کښه لارکوی، اودا خبره په حديث کښه راغله-

دويمه خبره داچه : په روپو افیونو وغيره کښه چه کله لار باندے کال تير شى زکات شته که نه؟

مثلاً یوسړی افیون خرڅ کړو او یو لک روپۍ ورنه اوشوې او په دغه روپو باندې کال تیر شو، نو اوس به ددې روپو زکات ورکوی، او که نه؟

نو ددې دوه صورتې دي:

۱ - که ددې نه مخکې دده ته د معلومات نه وو چې افیون کرل اودهغه خرڅول گناه ده، او یا دا چې په یو عالم باندې دده اعتماد وو او هغه ورته فتوی ورکړې وه چې افیون کرل جائز دی، نو ده چې کوم مال جمع کړې د مال دده دې اوزکات به هم ورکوي، لیکن دې نه پس به توبه اویاسی چې دا کار به زه نور نه کووم.

۲ - دویم صورت دادې چې یو سړی ته د معلوماتو وی چې افیون کرل گناه ده او د یو عالم د طرفه د قرآن او حدیث په رڼا کې ددې د حرمت فتوی لیدلې او یا اوریدلې وی او یا هم افیون او یا نور نشه آور خیزونه خرڅوي اودهغه کرکېله کوي، صرف د یو ملا په اوتو بوتو ځان خطا کوي، نو ددې سړي مال حرام دې په حرام مال کېنې زکات نشته.

رسول الله ﷺ فرمائیلى دى:

ان الله طيب، لا يقبل الا طيب، وان الله امر المؤمنين بما امر به المرسلين الحديث.

(الله تعالى پاک ذات دې، نه قبلوي مگر پاک خيز (صدقه) او الله تعالى مومنانو ته دهغه خيز حکم کړې کوم ئې پیغمبرانو ته کړېدې، چې اې زما رسولانو! پاکیزه خیزونه خورئ او نیک عملونه کوي، (دا حکم ئې لکه څنگه چې رسولانو ته کړېدې دغه شان ئې مومنانو ته هم کړېدې).

(رواه مسلم).

نو ددې حدیث نه معلومه شوه چې زکات په حرام مال کېنې نشته ځکه هغه الله رب العزت دسره قبلوي نه، نو ورکولو کېنې فائده څه شوه!!

دغه شان ترمذی شریف کېنې حدیث دې چې:

(الله رب العزت د حرام نه صدقه نه قبلوي)

نو هرکله چې په دې زکات نشته، نو اوس به په دې مال باندې څه کوي؟

نو مخکې تیر شو چې که ده ته پته نه وه چې دا کوم کسب زه کوم دا حرام دې، نو دامال دده دې لیکن روسته به ډاکار نه کوي.

او که چرې ده ته پته وه چې مثلاً افیون کرل حرام دی یائے تعلموا فتوی ئې لیدلې او کتلې وی او یا هم ډاکار کوي،

آیا په حرام مال حج کیږي؟

داتپوس هم مونږ نه ډیر کیږي، نو زما ورونو!
 خوک چه دحج غم کوی اويا ددے تپوس کوی، هغه له
 پکاردی چه داتپوس اوکړی چه ماله د احرام مال
 استعمالول جائز دی که نه!
 په هغه دا واجب دی چه دا حرام مال دځانه لرے کړی لکه
 مخکې تیر شو.

او دا کس چه حج کوی د الله دوبرے دوجے نه ئے کوی، او
 حج کول دالله حکم گنړی، نو دا کس دے داهم د الله حکم
 اوگنړی چه دا حرام مال استعمالول ماله جائز نه دی! زما
 حج کول په دے باندے نه قبلیري، زما مال چه حرام وی،
 دعاگانے اونور عبادتونه به مے نه قبلیري.

لکه حدیث شریف کښے راځي:

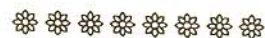
يو سرے به وي، اوږد سفر به اوکړي، ببر سر، سپيره حالت
 کښے به وي، لاسونه به ئے پورته کړے وی آسمان طرفته،
 يارب! يارب! به کوی (دعاگانے به غواړي) حال دادے چه
 دده خوراک به حرام وی، خبناک به ئے حرام وی، جامه به ئے

نوددے مال نه چه کومے پیسے ده واخستلے هغه به ټول
 صدقه کوی د فراغ الذمه په نیت باندے یعنې په دے نیت
 باندے به ئے صدقه کړی چه الله رب العزت دده غاړه
 خلاصه کړي، دثواب نیت به ددے حرام مال په صدقه
 کولو کښے نه کوی.

(اوگوره: مفید العلوم ومبید الهموم ص (۲۲۹) الباب الثالث فی
 احکام المال الحرام لزکریا بن محمد القزوينی۔ زاد المعاد
 (۷۷۸/۵) للامام ابن القيم، مجموعة الفتاوى لابن تیمية
 (۴۱۲/۲۹)، الفتاوى الاسلامية (۴۰۲/۲) رد المحتار (۱۳۰/۴)،
 (۲۱۹)، والتفصیل فی فتاوی الدین الخالص، للشيخ ابي محمد امين
 الله البشاورى حفظه الله)۔

اود یو کس چه ټول مال حرام وی په دے کښے زکات
 نشته.

(اوگوره: فقه الزکات ص ۱۳۳/۱ للدكتور يوسف القرضاوی
 فتاوی دیوبند (۴۹/۶) احسن الفتاوی (۲۹۳/۴) مجموعة الفتاوى
 لعبد الحیء اللکهنوی (۶۵۳/۱) فتاوی حقانيه)۔

حرامه وي، نو څنگه به دده دعا قبوله شي!

دغه معنه باندې (چه په حرام مال باندې حج نه كيږي) ډير احاديث راغلي دي.

(اوگوره: فقه السنه: (۳۵۱/۱) جامع العلوم والحكم).

ليکن: کله چه يو سړې په حرام مال باندې حج اوکړي آيا دده حج اوشو اوکه نه؟ آيا دده ذمه فارغه شوه، که نه؟ په دې کيښه د علماء اختلاف دې:

۱ - اکثر علماء وائي چه يو سړې په حرام مال باندې حج اوکړي، نو فرض ئې ادا شو ليکن کوم ثواب چه الله رب العزت حاجي ته په حج کولو باندې ورکوي هغه ثواب دده دپاره نشته، کوم ثواب چه دحج مبرور دې هغه به دده نه كيږي.

ځکه دحج مبرور يو شرط علماء دابيانوي چه په دې حج حلال مال خرچ کړې شوي وي، لکه مرعاه شرح مشکات (۳۰۵/۸) کيښه علامه مبارکفوري نقل کړيدی.

اوددې مثال دادې چه رسول الله ﷺ فرمايلي دي: کومې زنانه نه چه خاوند ناراضه وي، دهغه مونځ نه قبليري، کوم غلام چه دخپل آقا نه اوتبستي، دهغه مونځ نه قبليري، کوم مونځ چه بغير دخشوع نه اوکړې شوي

هغه نه قبليري.

دغه شان نور ډير روايات ددې متعلق راغلي دي.

نوددې ټولو مطلب دادې چه الله تعالى په دې مونځ باندې دوي له ثواب نه ورکوي، اگرکه دې کسانو په دې صفت باندې مونځ اوکړو نودوي ته به په اعادې (مونځ راگرزولو) باندې حکم نه كيږي.

او مونږ چه حج کوو، نو دثواب دپاره ئې کوو چه الله رب العزت زموږ گناهونه معاف کړي، اوزموږ ثواب اوشي، صرف د فراغ الذمه نيت خونه وي.

دې وجه نه دامام مالک نه چا سوال اوکړو چه که يو سړې دغلا په روپو باندې واده اوکړي، نو آيا داد زنا سره مشابهت لري؟

نوهغوي ورته اوفرمائيل:

اي والذي لا اله الا هو

يعني: آو! قسم په هغه ذات چه دهغه نه سيوا بل څوک حقدار دبندگي نشته (داد زنا سره مشابهت لري).

(اوگوره: مرعات شرح مشکاة (۳۰۵/۸) للعلامه ابو الحسن

عبيد الله المبارکفوري "تفصيلاً، فتاوى اللجنة (۴۳/۱۱)،

مجموعة الفتاوى لشيخ الاسلام ابن تيميه (۸۹/۲۱)

(۳۰۳/۲۶) رد المحتار (۱۴۰/۲) کفایہ المفتی (۳۲۹/۴)۔

او ددے مثال علماؤ داهم ورکړې چه :

يو کس په حرامو اويو باندې اودس اوکړې نو اودس خو اوشو، ليکن گنهگار دے، الله رب العزت په دے اودس باندې ده له ثواب نه ورکوي۔

يا يو سرې دغصب په زمکه مونځ کوي، نو فرض خوا دا شو ليکن دثواب طمع دے نه کوي۔

۲ - دويم قول دعلماؤ دادے چه :

په حرام مال باندې حج نه کيږي، اودا قول دامام احمد نه نقل دے لکه مرعات (۳۰۷/۸) کښې علامه مبارکفوري نقل کړيدے۔

دغه شان فتاوی نذيريه (۱۲۳/۲) کښې علامه سيد نذير حسين دهلوی فرمائی :

حرام مال سے حج کرنا درست نہیں

(حرام مال سره حج کول صحيح نه دي)۔

دغه شان نورو علماؤ هم وئيلي دي۔

(اوگوره : جديد فقهي مسائل، فقه السنه وغيرهما)۔

تطبيق اور ارجح قول په دے کښې دادے چه

چاسره حرام مال وی نو په ده حج فرض نه دے، اوکه چا ورباندې اوکړو نو دحج چه کوم اجر او ثواب دے، الله رب العزت هغه ده ته نه ورکوي، البته د فرضيت ذمه دده ساقطه شوه، دعهده فرضيت نه اووتلو۔

نو په حرام مال باندې حج کول نه دي پکار، ځکه حج خو ددے دپاره کيږي چه انسان الله ته ځان نزدې کړي، د الله رضا حاصله کړي، د انسان گناهونه ورباندې ورژيږي، صرف ددے دپاره خونه وي چه تاته خلق حاجي صاحب روائي۔

اوکه چا ورباندې اوکړو نو دنيا کښې خو به ورته حاجي صاحب او وئيل شي، ليکن آخرت کښې دے دحج د ثواب اميد نه کوي۔

ان الله طيب، لا يقبل الا طيبا.

الله تعالی پاک ذات دے، صرف پاکيزه خيزونه قبلوي !!

په آخر کين:

بعضه خلق داخبره کوی چه افیون مونږ ځکه کرو، سگریټ، نسوار ځکه استعمالوو چه فلانے عالم، فلانے مولوی صاحب په خپله داکار کوی، یا هغه ورته جائز وائی، اوپه دے خبره ځان خطا کوی۔

محترمو!

دالله جل جلاله نه ویره پکار ده، په دے خبره ځان پوهه کول پکار دی چه دعالم په خبره یا عمل باندے یو شے نه حلالیږی، که هغه هرڅومره غټ عالم ولے نه وی!

اوکه دیته اوکتل شی، نو بیاخو ډیر داسے خیزونه شته دے چه قرآن او حدیث کنبے حرام دی او بعضه علماء ورته جائز وائی، تورته سپین، اوسپین ته تور وائی مثلاً:

۱- چا دمتوب ته دقوالی نوم ورکړو، اوساز باجے، ربابونه اوری اودیته جائز لا څه کومے دثواب کاروائی، والعیاذ بالله! اود رسول الله ﷺ ددے قول مصداق اوگرځیدل چه زما امت کنبے به داسے خلق راشی چه دتنگ ټکور سامان به جائز گنږی۔

۲- چاشرك ته دكرامت، كشف اود اولياؤ دعزت نومونه

ورکړو، کاريه دشرک کوی نوم به ورباندے داولياء دتعظيم گدی۔

دعومے دغیبو کوی، نوم ئے دکشف، کرامت ورکړو۔

۳- چا د حربی کفرانو قتل حرام اود هغوی سره جنگ بغاوت او گنږلو، او حربی کافر ته ئے دمستامن نوم ورکړو!

۴- چا جمهوریت ته جائز اووئیلو، اوجمهوریت ته عدل، حریت او آزادی وائی!

حال داچه دجمهوریت معنے داده چه حاکمیت به د اکثریت او عوامو وی، که ډمان ډیروو، نو دهغوی رائے به اخستلے شی، که مقابل کنبے ئے ابن تیمیة او امام ابو حنیفہ ولے نه وی!

۵- چا ربا الفضل ته جائز اووئیلو۔

۶- چا درسول الله ﷺ خالص تابعداری ته چه درسول الله ﷺ دقول او فعل په مقابل کنبے دهر ملا، عالم خبره وروسته کول اود رسول الله ﷺ قول اوفعل مخکنبے کولو ته دلامذهبییت، لادینیت نوم ورکړو!

دارنگه چا افیون کرل، ددے اخستل خرڅول جائز کړل، دارنگه چا سگریټو نسوارو ته جائز اووئیل، اودلیل کنبے ئے دابهانه اونیوله چه کتابونو کنبے دی چه داجنر دی،

دارنگ بعضو اووئيل چه افيون په دوائی کښ
استعمالېږي نو ځکه جائز دی، ددې بهانې جواب مونږ
تفصیلاً مخکښه ذکر کړېده.

دلته دا خبره قابل غور ده چه:

د فقهه کتابونه خو څه (صحيحين) نه دی چه دې کښه
به ضعیفه او خطا خبرې نه وی!

فقهه کښه په زر هاو مسئله شته چه په دليله دی.

په سلگونو داسه مسئله شته چه غلطه او خطاء دی.

چه یوه دهغه نه داده چه بعضه فتاوو کښه دافيونو
کرکيله ته جائز وئيلي دی، او دليل ئه دانيولې چه داپه
دوایانو کښه استعمالېږي.

ليکن ددې جوابونه الحمد لله مونږ مخکښه ذکر
کړېدی، ددوی نه گيله نشته چه په افیونو چه حرام دی
اودوائی په دې باندې جائز گنږي، د فقهه کتابونه ددې نه
ډیر سخت حرام خيز باندې هم شفا (تداوی) کول جائز
گنږي، او هغه د قرآن کریم دانتهايي سپکاوی خبره ده هغه
دا چه فقهه کښه دی چه:

په متيازو اووینه باندې قرآن کریم ليکل دشفاء دپاره جائز
دی (العیاذ بالله، واستغفر الله)!

که څوکه اووائی چه فقهه کښه دا خبره نشته اوداپه فقهه
باندې تاسه دروغ جوړوئ او که وی نو دهغه کتاب نوم
اوحواله راکړئ، ځکه دقرآن کریم باره کښه دومره لږ
جرئت کول، اوانتهائي په ادبي اوسپکاوی کول چه قرآن
کریم دشفاء حاصلولو دپاره په متيازو یا وینه باندې ليکل،
نودا خبره خویو عام مسلمان هم نشي کول، فقههاء خو لاپه
ځائ پریده!

نو محترمو!

مونږ دروغ نه وایو، حواله اودکتاب نوم څه چه په کتابونو
به حواله درکړو، دالله په فضل سره:

فتاوی قاضی خان باب الحظر والاباحه (۳۶۵/۴) کښه
دی: والذی رعف فلا یرقا دمہ فاراد ان یکتب بدمه علی
جبهته شیئا من القرآن قال ابو بکر الاسکاف: یجوز قیل لو
کتب بالبول قال: لو کان فیہ شفاء لابس به.

(که دیو سړی پوزې نه وینه روانه وی اووینه راواخلي
وپه تندې باندې پرې دقرآن کریم څه حصه اوليکي نو
جائز دی).

بيا ابو بکر الاسکاف ته اووئيل شو چه که په متيازو
باندې اوليکل شي (والعیاذ بالله) نو هغه ووئيل: چه که

د چرسو، آفيونو او نورو ۱۴۲ نشائی خيزونو حکم

هغه کښه شفا وي نو خير دے جائز دی۔

اودا خبره فتاوی سراجیه ص: (۷۵) کښه هم ده۔

دغه شان بحر الرائق ص (۱۱۶) کښه هم ده۔

حموی شرح الاشباه والنظائر باب القاعده الخامسة: الضرر لا يزال ص (۱۰۸)۔ رد المحتار شرح الدر المختار المعروف بالشامیه باب التداوی بالمحرم (۱/۱۴۰)۔

نودے تولو کتابونو دفته حنفی کښه دغه خبره ذکر شويده چه که دیو سپری شفا (علاج) په دے کښه وی چه: قرآن کریم په وینه یا متیازو باندے اولیکی نو داکار کوله شی۔

مسلمانانو ورونو!

انصاف پکار دے لږ حلالو او حرامو ته کتل پکاردی، دالله اودهغه درسول دخبرو اودا سلام دشعائرو انتهای تعظیم او ادب پکاردے، دالله اودهغه درسول ﷺ خبره منل پکاردی اگرکه په ظاهره دهغه په منلو کښه زمونږ تاوان ښکاری خو په حقیقت کښه هغه تاوان نه وی۔

دغه شان الله اود هغه رسول ﷺ چه کله مونږ دیو کار نه منع کړی، دهغه نه ځان ساتل پکاردی، اگرکه دهغه په کولو کښه په ظاهره مونږ ته ډیرے فائده ښکاری، لکه

د چرسو، آفيونو او نورو ۱۴۳ نشائی خيزونو حکم

سود شو، زنا شوه، غلا شوه، نشه تماشه شوه۔

اوکه داسه اونکړو، نو زمونږ دایمان دعوی به بیا په ځای وی، بلکه دایمان پاته کیدل به گران شی، اودا زما خبره نه ده بلکه درب العالمین خبره ده چه هیڅ شک اوشبهه پکښه نشته۔

الله رب العالمین فرمائیلی دی:

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَنْفُسِهِمْ﴾

یعنې: مومن سپری اومومنه زنانه له دا جائز نه دی چه کله دیو خیز فیصله اوفرمائی چه دوی له دے خپل ځانی اختیاروی۔

بعضه جاهلان دابهانه نیسی اوپه دے خپل ځان غلطوی چه مونږ داځکه کرو چه امریکه اونور کافران ورباندے ټنګیږی، کافران ورباندے مړه کیږی۔

نوزما ورونو!

دا خبره بیخي غلطه ده، الله اود هغه رسول ﷺ مونږ ته دکفارو وژلو داطریقه نه ده ښودلې چه کفارو له نشته یرکوی، اونه په دے باندے فتح اونصرت دمسلان راځی، بلکه مونږ ته ئه دکفارو سره دجهاد کولو حکم شوی دے،

چه په دې سر او سينه باندې يو څو گذاره او خورې په خپله به کفار ماتې او خورې۔

درېم دا چه : په دې باندې چه کافران مړه کيږي نو ددې نه مخکې ورباندې ډير مسلمانان مړه کيږي ، د سعودي ، پاکستان او نورو ډيرو اسلامي ممالکو عوام مسلمانان په دې باندې مړه کيږي ، په قيامت کې به بيا څوک ددې جواب ورکوي ؟

الله رب العزت دې زمونږ ملک ددې هر قسمه حرام خيزونو نه پاک صاف کړي ، الله دې زمونږ ددې ملک او دنورو اسلامي ملکونو حاکمان صحيح مسلمانان جوړ کړي چه د قرآن او حديث خدمتگار او خورونکي وي ، او الله رب العزت دې ددې ناکاره حاکمانونه مونږ ټولو مسلمانانو له نجات را کړي ، او الله رب العزت دې زمونږ اود ټولو مسلمانانو اصلاح او کړي۔

وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله وصحبه اجمعین .
وسبحانک اللهم وبحمدک اشهد ان لا اله الا انت استغفرک
واتوب الیک

ربیع الثانی (۱۲ / ۱۴۲۴ هـ) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library